

UNIUNEA EUROPEANĂ

Titlul proiectului: "Creșterea transparenței, eticii și integrității la nivelul Municipiului Dorohoi"

Codul proiectului: MySMIS 152231

Beneficiar: UAT Municipiul Dorohoi

SUPTOR DE CURS PREVENIREA ȘI COMBATEREA CORUPȚIEI Sesiunea - Aprilie 2022

www.poca.ro

www.poca.ro

Sesiunea Aprilie 2022

Acest material, dezvoltat în cadrul proiectului „**Creșterea transparenței, eticii și integrității la nivelul Municipiului Dorohoi**”, reprezintă proprietatea UAT Municipiul Dorohoi, în calitate de beneficiar al proiectului.

Pe perioada implementării proiectului, în contextul unui proces continuu de formare, conținutul poate suporta modificări/completări derivate din practică/jurisprudență, pentru conformitate informația fiind supusă actualizărilor realizate de către experții desemnați.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Introducere

Aleșii locali au un rol important în asigurarea integrității și combaterea corupției fiind un exemplu în comunitatea în care trăiesc și pe care o reprezintă în cadrul autorităților publice. În primul rând aleșii locali trebuie să cunoască principiile și cadrul legal aplicabil în materie de integritate, să îl înțeleagă, internalizeze la nivel de valori și atitudini astfel încât exemplele pozitive să se regăsească la nivel de comportament.

Asigurarea integrității reprezintă o obligație asumată de România în cadrul convențiilor și tratatelor internaționale. Corupția reprezintă un fenomen grav ce pune în pericol stabilitatea și securitatea societății, subminează valorile moralității și ale democrației, periclitează dezvoltarea economică, socială și politică. Ca stat membru al Uniunii Europene, România trebuie să respecte legislația comunitară, în acord cu principiile și valorile fondatoare ale Uniunii Europene.

Cadrul legal se află într-o continuă schimbare și îmbunătățire de aceea alesul local activ trebuie să caute informații și să fie informat constant cu privire la aceste schimbări. De curând a intrat în vigoare Codul administrativ, un act normativ complex care necesită aprofundare și stabilitate. Din păcate modul de adoptare a acestui act și textul său a generat controverse, o excepție de neconstituționalitate privind Codul Administrativ fiind pe rolul Curții Constituționale a României.

În scopul asigurării integrității în exercitarea demnităților publice, există legislație de prevenire a corupției (precum legislația privind declarațiile de avere și de interese, legislația

privind conflictele de interese și incompatibilitățile, legislația privind declararea cadourilor, Codul penal, Legea nr. 78/2000 etc), precum și autorități de aplicare a legii (precum Agenția Națională de Integritate, Curtea de Conturi, Direcția Națională Anticorupție, Direcția Generală Anticorupție).

Suportul de curs are rolul de a informa aleșii locali cu privire la prevederile legale aplicabile astfel încât aceștia să prevină situațiile problematice și să ia deciziile corecte. Pentru acest suport de curs au fost folosite spețe din practica Agenției Naționale de Integritate și jurisprudența instanțelor de judecată.

Dorim ca acest suport de curs să fie un ghid pentru dumneavoastră în activitatea curentă.

4

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

DEFINIȚII

- **Aleși locali** – „primarul, viceprimarul, consilierii locali, președintele consiliului județean, vicepreședinții consiliului județean și consilierii județeni; în exercitarea mandatului lor, aleșii locali îndeplinesc o funcție de autoritate publică”¹;
- **Comisia de disciplină** – „structură deliberativă, fără personalitate juridică, independentă în exercitarea atribuțiilor ce îi revin, care are competența de a analiza faptele funcționarilor publici sesizate ca abateri disciplinare și de a propune modul de soluționare, prin individualizarea sancțiunii disciplinare aplicabile sau clasarea sesizării, după caz.”²
- **Comportament integru** – „comportament apreciat sau evaluat din punct de vedere etic ca fiind corect. Integritatea, ca valoare individuală, se referă la această corectitudine etică, care nu poate fi delimitată de corectitudinea legală și profesională”³;

¹ O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ

² Art. 2 din H.G nr. 1344/2007 privind normele de organizare și funcționare a comisiilor de disciplină

³ Sub-capitolul 2.3. din Anexa 1 la H.G. nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016 – 2020

- **Conflict de interese** – „situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative”⁴;
- **Control intern managerial** - „ansamblul formelor de control exercitate la nivelul entității publice, inclusiv auditul intern, stabilite de conducere în concordanță cu obiectivele acesteia și cu reglementările legale, în vederea asigurării administrării fondurilor - în mod economic, eficient și eficace, acesta include, de asemenea, structurile organizatorice, metodele și procedurile”⁵;
- **Corpul funcționarilor publici** - „totalitatea funcționarilor publici care îndeplinesc activitățile prevăzute la art. 370 alin. (1)-(3) din Codul Administrativ în cadrul autorităților și instituțiilor publice din administrația publică centrală și locală”⁶;
- **Entitate publică** – „autoritate publică, instituție publică, companie/societate națională, regie autonomă, societate la care statul sau o unitate administrativ-teritorială este acționar majoritar, cu personalitate juridică, care utilizează/ administrează fonduri publice și/sau patrimoniu public”⁷;
- **Etică** – „comportamentul individual, în context organizațional sau nu, care poate fi apreciat sau evaluat fie din perspectiva valorilor, principiilor și regulilor etice explicite (coduri de etică, coduri

⁴ art. 70 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

⁵ art. 70 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

⁶ art. 372 - *Corpul funcționarilor publici* din Codul administrativ

⁷ Ibidem

de conduită sau alte tipuri de documente fără statut de act normativ) sau tacite (cultura organizațională), fie prin prisma consecințelor acțiunilor înseși”⁸;

➤ **Fișa postului** – „document care definește locul și contribuția postului în atingerea obiectivelor individuale și organizaționale, caracteristic atât individului, cât și entității și care precizează sarcinile și responsabilitățile care îi revin titularului unui post; în general, fișa postului cuprinde: informații generale privind postul (denumirea postului, nivelul postului, scopul principal al postului), condițiile specifice pentru ocuparea postului (studiile de specialitate, perfecționări, cunoștințe de operare/programare pe calculator, limbi străine, abilități, calități și aptitudini necesare, cerințe specifice, competență managerială), sarcinile/atribuțiile postului, sfera relațională.”⁹;

➤ **Fraudă** – „înșelare, inducere în eroare, delapidare, furt, fals, cu scop de profit, prin provocarea unei pagube”¹⁰;

➤ **Funcție expusă la corupție** – „acea funcție expusă la infracțiuni de corupție, prevăzute de Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare, precum, luarea de mită, darea de mită, traficul de influență, cumpărarea de influență, abuzul de funcție, fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia, fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia, fără însă a se limita doar la acestea”¹¹;

⁸ Sub-capitolul 2.3. din Anexa 1 la H.G. nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016 – 2020

⁹ Anexa 1 la O.S.G.G. nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice

¹⁰ *ibidem*

¹¹ Manual de implementare a sistemului de control intern managerial, S.G.G., 2018

➤ **Funcție publică** - „ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul exercitării prerogativelor de putere publică de către autoritățile și instituțiile publice¹²”

Funcție sensibilă – „funcția care prezintă un risc semnificativ de afectare a obiectivelor entității prin utilizarea necorespunzătoare a resurselor umane, materiale, financiare, informaționale sau de corupție sau fraudă”¹³;

➤ **Funcționar public** – „persoana numită, în condițiile legii, într-o funcție publică”¹⁴;

➤ **Incident de integritate** – „situația în care cu privire la un angajat al unei instituții/autorități publice sau întreprinderi publice a fost luată sau dispusă cel puțin una dintre următoarele măsuri:

a) încetarea disciplinară a raporturilor de muncă, ca urmare a săvârșirii unei abateri de la normele deontologice sau de la alte prevederi similare menite să protejeze integritatea funcției publice;

b) trimiterea în judecată sau condamnarea pentru săvârșirea unei infracțiuni de corupție sau a unei fapte legate de nerespectarea regimului interdicțiilor, incompatibilităților, conflictului de interese sau declarării averilor;

c) rămânerea definitivă a unui act de constatare emis de către Agenția Națională de Integritate, referitor la încălcarea obligațiilor legale privind averile nejustificate, conflictul de interese sau regimul incompatibilităților;

¹² O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ

¹³ Anexa I la O.S.G.G. nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice

¹⁴ O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

d) rămânerea definitivă a unei decizii emise de Consiliul General al Consiliului Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) privind o lucrare științifică”¹⁵;

➤ **Incompatibilități** – „acele situații în care un demnitar, ales local sau un funcționar public exercită mai multe funcții în același timp, deși este interzis de lege.”¹⁶

➤ **Integritate** - „caracterul integru; sentimentul demnității, dreptății și conștiinciozității, care servește drept călăuză în conduita omului; onestitate, cinste, probitate.”¹⁷;

➤ **Înalți funcționari publici** – persoanele care sunt numite în una dintre următoarele funcții publice:

a) secretar general și secretar general adjunct din cadrul autorităților și instituțiilor publice ale administrației publice centrale, inclusiv autorități administrative autonome prevăzute de Constituție sau înființate prin lege organică;

b) prefect;

c) subprefect;

d) inspector guvernamental.¹⁸

¹⁵ H.G. nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016 – 2020

¹⁶ Ghidul privind incompatibilitățile și conflictele de interese elaborat de ANI, ediția 2019

¹⁷ Anexa I la O.S.G.G. nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice

¹⁸ Ibidem

- **Norme de conduită**¹⁹ - reprezintă un „set de reguli”, general valabile în administrația publică centrală și locală, care sunt recunoscute și respectate de către întregul personal al acestor autorități sau instituții publice.
- **Personal contractual ori angajat contractual** – „persoanele din cadrul autorităților și instituțiilor publice, încadrate în temeiul unui contract individual de muncă sau contract de management în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare”²⁰;
- **Standarde legale de integritate** – „măsurile de transparență instituțională și de prevenire a corupției consacrate de legislația națională și reflectate în inventarul anexă la Strategia Națională Anticorupție 2016 – 2020”²¹;
- **Săvârșirea unei infracțiuni** – „prin săvârșirea unei infracțiuni sau comiterea unei infracțiuni se înțelege săvârșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea acestora în calitate de coautor, instigator sau complice.”²²;
- **Valori etice** – „valori ce fac parte din cultura entității publice și constituie un cod nescris, pe baza căruia sunt evaluate comportamentele; separat de acesta, entitatea publică trebuie să aibă un cod de conduită oficial, scris, care este un mijloc de comunicare uniformă a valorilor etice tuturor salariaților; codul etic stabilește care sunt obligațiile rezultate din lege cărora trebuie să li se supună salariații, în plus peste cele rezultate ca urmare a raporturilor de muncă: depunerea declarației de avere, a declarației pentru prevenirea conflictului de interese”²³.

¹⁹O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ

²⁰Ibidem

²¹H.G. nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020, Anexa 1

²²art. 174 din Codul penal

²³Anexa 1 la O.S.G.G. nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice

Aspecte legislative naționale și internaționale privind etica și integritatea în administrația publică locală

Strategia Națională Anticorupție (SNA) 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.583/2016, reprezintă un document care menține paradigma strategiei anterioare, și anume aceea a asimilării oricărui incident de integritate la nivelul instituției publice ca un eșec de management. Astfel, scopul acestui document strategic este „*promovarea integrității, prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional în vederea prevenirii corupției*”²⁴.

O definiție a *corupției* utilizată frecvent la nivel internațional este cea oferită de Banca Mondială, respectiv: „*întrebuințarea ilegală a resurselor publice în scopul unui câștig personal*”²⁵. Din punct de vedere etimologic, cuvântul *corupție* derivă din latinescul „*coruptio, onis*”, iar conform *Dicționarului explicativ român* înseamnă abatere de la moralitate, cinste și datorie. Cu alte cuvinte corupția apare atunci când ceva este încălcat sau fisurat. Acel ceva poate consta în norme de conduită, legi sau proceduri administrative.

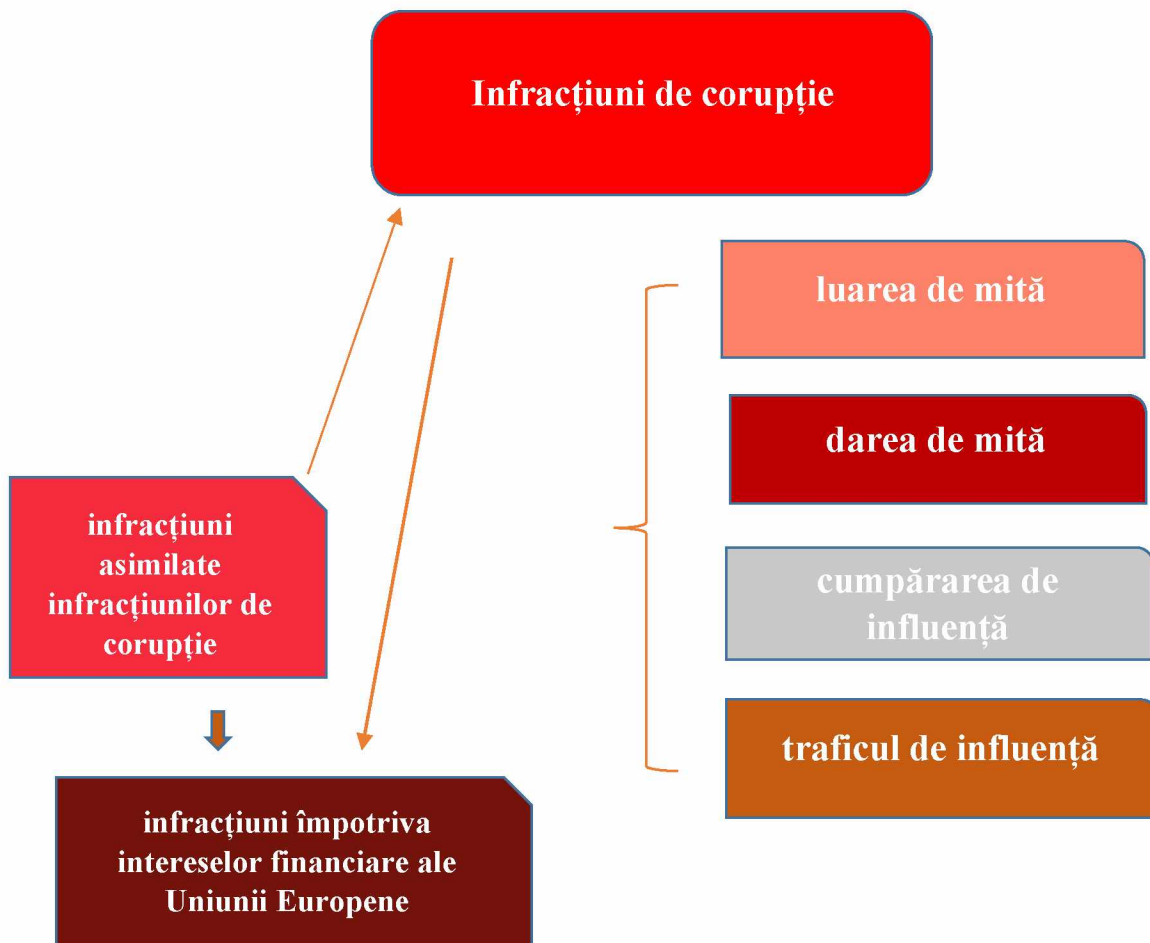
Astfel, putem spune că la nivel administrativ, corupția apare atunci când puterea și încrederea acordată de către societate persoanei care ocupă o funcție publică este utilizată în mod abuziv în scopul satisfacerii unor interese personale ori de grup, sau când actele instituției sau autorității publice provoacă daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup.

²⁴ H.G. nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016 – 2020

²⁵ *Helping Countries Combat Corruption: The Role of the World Bank*, The International Bank for Reconstruction and Development/World Bank, 1997, p.19

Cu alte cuvinte, putem spune că doar în situația în care există **intenția de a obține un avantaj nemeritat/pe nedrept în urma exercitării unei îndatoriri de serviciu** avem de a face cu o **faptă de corupție**. Corupția este relativă și este definită în funcție de sistemul de valori al fiecărei societăți. În legislația românească această definiție largă este redată prin definirea infracțiunilor de corupție și de serviciu atât în Legea nr. 78/2000²⁶, cât și în Codul penal²⁷, respectiv:

²⁶ art. 5 din Legea nr. 78/2000

²⁷ art. 289 – 308 din Codul Penal

Entitățile administrației publice de la nivel central care au acordat o atenție specială măsurilor de prevenire a corupției prevăzute în **Strategia Națională Anticorupție 2016 – 2020**, cu rezultate notabile atât la nivelul ministerului și al structurilor din subordinea sau aflate sub autoritatea și în coordonarea acestuia, cât și la nivelul administrației publice locale.

Strategia Națională Anticorupție 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.583/2016, reprezintă un document care menține paradigma strategiei anterioare, și anume aceea a asimilării oricărui incident de integritate la nivelul instituției publice ca un eșec de management.

Astfel, scopul acestui document strategic este **„promovarea integrității, prin aplicarea riguroasă a cadrului normativ și instituțional în vederea prevenirii corupției“**.

Corupția reprezintă un abuz de putere săvârșit în exercitarea funcției publice / funcției de demnitate publică de un angajat al administrației publice, indiferent de statut, structură sau poziție ierarhică, în scopul obținerii unui profit, satisfacerii unor interese personale sau de grup personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, persoană fizică ori persoană juridică.

Referindu-ne la etimologia termenului **„corupție“**, menționăm că el provine din latinescul „corumpere“ care înseamnă a rupe ceva dintr-un întreg, a distruge. Opus termenului „corupție“ este cel de „integritate“, care provine de la cuvântul latin „integer“ și înseamnă „a fi neatins, întreg sau necorupt“.

Corupția poate îmbrăca diferite forme la nivelul autorităților locale prin:

- coruperea pasivă;
- coruperea activă;
- traficul de influență;
- abuzul de putere/de serviciu;
- primirea de către un funcționar a recompensei ilicite;

- falsul în actele publice;
- luarea de mită;
- darea de mită;
- încălcarea prevederilor legale privind declararea veniturilor și a proprietății;
- încălcarea prevederilor legale cu privire la incompatibilități și conflict de interese;
- încălcarea prevederilor legale cu privire la păstrarea secretului de serviciu;
- încălcarea prevederilor legale cu privire la gestionarea datelor cu caracter personal.

Menționăm, în context, Convenția penală privind corupția a Consiliului Europei, semnată de România încă de la 27 ianuarie 1999, care definește corupția activă și pasivă:

Corupția activă: „promisiunea, oferirea sau darea, cu intenție, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale“.

Corupția pasivă: „solicitarea ori primirea, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptarea unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale“.

Cauzele generatoare de fapte de corupție, pot fi încadrate în trei categorii:

cauze ce țin de organizație

cauze ce țin de funcționarul public

cauze ce țin de factori externi

Dintre cauzele generatoare de fapte de corupție, care sunt create de organizație, enumerăm:

- **permisivitatea** unor acte normative, în sensul aprecierii sau interpretării subiective din partea funcționarului;
- **pregătirea** deficitară în domeniul cunoașterii și aplicării prevederilor legale privitoare la faptele incriminate ca fiind infracțiuni de corupție, asimilate acestora ori în legătură cu aceste infracțiuni;
- **lipsa personalului specializat** pentru realizarea unor sarcini și pentru realizarea evaluării diagnostice instituționale privind fenomenul de corupție în administrația publică locală;
- **birocratizarea** excesivă a serviciilor publice;
- **atenția** insuficientă acordată procesului de recrutare, pregătire și promovare a personalului;

15

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

- **delegarea** unor funcționari care au altă pregătire decât cea pe care o necesită îndeplinirea atribuțiilor;
- **lipsa resurselor materiale/ logistice** care creează necesitatea obținerii unor „sponsorizări” pentru „rezolvarea” unor probleme de serviciu;
- **reducerea personalului și supraîncărcarea** celui existent cu sarcini, concomitent cu reducerile salariale și a lipsei fondurilor de premiere;
- **rezistența managerilor instituțiilor publice** de a identifica riscurile de corupție, ori tendința de subevaluare a acestora, precum și evitarea adoptării unui set de măsuri pentru a interveni asupra zonelor vulnerabile;
- **lipsa unui sistem de rotire a personalului** care lucrează în domenii cu risc ridicat la corupție, cu referire la cei care ocupă funcții sensibile;
- **dificultăți în procesul de aplicare a prevederilor actelor normative**, atunci când numărul acestora este foarte mare și cu multiple ambiguități, lipsuri sau contradicții;
- **incapacitatea unor instituții de a asigura deservirea on-line a cetățenilor**, fapt care duce la perioade mari de așteptare, la revenirea la sediu și la birocratizare excesivă.

Principalele cauze care favorizează apariția faptelor de corupție în rândul funcționarilor publici sunt:

- **nivelul scăzut al educației profesionale și civice** a angajaților, precum și necunoașterea obligațiilor de conduită și etică profesională;
- **slaba informare a funcționarilor** cu privire la modul de sesizare a faptelor de corupție și a instituțiilor care se ocupă de prevenirea și combaterea corupției;

16

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

- **lipsa unor modele comportamentale;**
- **existența unei culturi organizaționale favorabile săvârșirii faptelor de corupție** pe fondul formalismului instituțional în executarea controalelor și întârzierii sancționării acelor care se fac vinovați de încălcarea prevederilor legale;
- **slaba rezistență la tentațiile** oferite în schimbul îndeplinirii defectuoase sau neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu (sume de bani, bunuri, servicii, avantaje etc.);
- **tendința de a acoperi abaterile colegilor**, inclusiv cu privire la activitățile infracționale ale acestora. Această cultură are la bază și unitatea care se creează în timp între angajați (prin executarea în comun a unor sarcini), dar și prin mentalitatea de repulsie față de structurile de control (control intern, anticorupție, protecție);
- **dificultatea funcționarilor de a refuza dispozițiile/ ordinele ilegale ale unui șef și/ sau de a sesiza fapta** atunci când observă derularea unor activități ilegale în interiorul instituției;
- **nerezuzarea solicitărilor** de soluționare a unor cereri venite de la „colegii” din diferite instituții, care sunt, uneori, la limita legalității;
- **tolerarea** unui comportament de acceptare a unor „atenții” din partea colegilor (o astfel de atitudine nu trebuie încurajată deoarece există o predispoziție de a crește gradul de acceptabilitate a corupției în instituție și societate).

Principalele cauze externe care favorizează apariția faptelor de corupție sunt:

- **educația precară a cetățeanului** din punct de vedere al documentării/ informării înaintea accesării unui serviciu public;
- **obișnuința cetățeanului de a oferi „atenții” funcționarului** care i-a soluționat favorabil o solicitare;

17

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- **presiunea exercitată de cetățean** pentru a primi un serviciu înaintea termenului legal;
- **„fuga“ de responsabilitate** pentru faptele săvârșite;
- **cutume ale trecutului** de a se „descurca/orienta” pentru soluționarea problemelor;
- **lipsa unor modele reale de oameni integri în societate;**
- **convingerea că faptele de corupție sunt greu de descoperit și probat.**

Principalele consecințe ale corupției la nivel local sunt:

- **calitatea slabă a serviciilor publice;**
- **creșterea polarității sociale;**
- **ineficiența în administrația publică locală;**
- **investiții scăzute în comunitate;**
- **scăderea creșterii economice în comunitate.**

Ce anume NU este corupție?

- **Bacșișul.** În cazul anumitor profesii liberale, în particular cele prin care se prestează servicii direct clienților (taximetriști, ospătari, frizeri etc.) s-a încetățenit o cutumă: clienții plătesc un surplus pentru serviciile prestate, în semn de mulțumire față de calitatea serviciului. Deși practicienii în cauză pot abuza de această cutumă favorabilă, ea nu constituie corupție.
- **Abuzul administrativ.** Situația în care un funcționar public, oficial sau demnitar abuzează de funcția sa împotriva intereselor unei persoane fără ca fapta sa să aibă drept mobil obținerea de beneficii personale nu constituie corupție, ci abuz contra intereselor persoanei. Numai abuzurile având ca mobil satisfacerea unor interese personale constituie fapte de corupție.
- **Neglijența.** Situația în care un funcționar public, oficial sau demnitar neglijează sarcinile de serviciu, prejudiciind o persoană, fără ca fapta acestuia să aibă drept mobil obținerea de beneficii personale nu constituie corupție, ci neglijență sau incapacitate administrativă. Numai acele acte de neglijență care au ca mobil satisfacerea unor interese private constituie fapte de corupție. Și în cazul neglijenței, sancțiunea legală este administrativă.
- **Eroarea în actul de justiție.** Dacă un act de natură jurisdicțională al unui procuror sau judecător este greșit sau ilegal, eroarea judiciară poate fi îndreptată prin intermediul căilor de atac. Eroare nu poate fi considerată un act de corupție decât dacă soluția eronată a fost motivată de obținerea de beneficii personale de către magistratul în cauză. Exercițarea funcției cu re-credință, dacă fapta nu constituie infracțiune, constituie în cazul magistraților abatere disciplinară.

UNIUNEA EUROPEANĂ

- **Incompetența.** Situația în care funcționari publici, oficiali sau demnitari ocupă poziții pentru care sunt subcalificați și nu își pot aduce la îndeplinire obligațiile – adică sarcinile conform cerințelor de competență și profesionalism – reprezintă rezultatul incompetenței și nu rezultatul unei fapte de corupție. Eșecul de a îndeplini sarcinile din cauza incompetenței nu constituie faptă de corupție (ca rezultat al unui interes ascuns) sau abuz (ca rezultat al relei voințe).
- **Conflictul de interese.** Nu orice conflict de interese este urmarea unor acte de corupție: în timp ce corupția presupune o acțiune, conflictul de interese este o situație în care se pune problema doar potențială a comiterii unei fapte ilegale.

Norme de conduită

Normele de conduită pentru aleșii locali se regăsesc în **OUG 57/2019** privind Codul Administrativ (anterior aceste norme erau reglementate prin Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali și Legea nr. 215/2001)

Art. 209 din OUG 57/2019: Raporturile de muncă sau de serviciu deținute anterior

(1) Pe perioada exercitării mandatului de primar, viceprimar, președinte al consiliului județean sau vicepreședinte al consiliului județean se suspendă contractul de muncă, respectiv raportul de serviciu al acestuia, în cadrul unei instituții sau autorități publice, ori în cadrul regiilor autonome sau societăților cu capital integral ori majoritar de stat sau al unităților administrativ-teritoriale, cu excepția situațiilor prevăzute de lege (*respectiv cadrele didactice, cercetătorii științifici, persoanele care dețin funcții sau desfășoară activități în domeniul creației literar-artistice*).

Art. 220 din OUG 57/2019: Respectarea legii

(1) Aleșii locali sunt obligați să respecte Constituția și legile țării, precum și să se supună regulilor de curtoazie și disciplină și să nu folosească în cuvântul lor sau în relațiile cu cetățenii expresii injurioase, ofensatoare ori calomnioase.

(2) Consilierii locali și consilierii județeni sunt obligați să respecte regulamentul de organizare și funcționare a consiliului local, respectiv a consiliului județean, după caz.

Art. 221 din OUG 57/2019: Participarea la lucrările consiliului local sau ale consiliului județean și ale comisiilor de specialitate

Consilierii locali și consilierii județeni, președinții consiliilor județene și vicepreședinții consiliilor județene, precum și viceprimarii nu pot lipsi de la lucrările consiliului local, respectiv ale consiliului județean sau ale comisiilor de specialitate din care fac parte, cu excepția situațiilor prevăzute în regulamentul de organizare și funcționare.

Art. 222 din OUG 57/2019: Buna-credință și fidelitatea

Consilierii locali și consilierii județeni, aflați în serviciul colectivității locale, precum și primarii și președinții consiliilor județene, după caz, în calitatea lor de reprezentanți legali ai unităților/subunităților administrativ-teritoriale, au îndatorirea de a participa, pe durata mandatului, la exercitarea competențelor autorităților administrației publice locale din care fac parte sau pe care le reprezintă, după caz, cu bună-credință și fidelitate față de țară și de colectivitatea care i-a ales.

Art. 223 din OUG 57/2019: Probitatea și discreția profesională

Aleșii locali sunt obligați la probitate și discreție profesională.

Art. 224 din OUG 57/2019: Cinstea și corectitudinea

(1) În exercitarea mandatului, aleșii locali sunt obligați să dea dovadă de cinste și corectitudine; este interzis alesului local să ceară, pentru sine sau pentru altul, bani, foloase materiale sau alte avantaje.

(2) Aleșii locali nu pot face uz și nu se pot prevala de această calitate în exercitarea unei activități de interes personal.

Art. 225 din OUG 57/2019: Dispoziții privind obligațiile de informare pentru aleșii locali

(1) Aleșii locali sunt obligați ca, în exercitarea mandatului, să organizeze periodic, cel puțin o dată pe trimestru, întâlniri cu cetățenii, să acorde audiențe și să prezinte în consiliul local, respectiv în consiliul județean o informare privind problemele ridicate la întâlnirea cu cetățenii.

(2) Fiecare consilier local, respectiv consilier județean, precum și viceprimarii, respectiv vicepreședinții consiliului județean sunt obligați să prezinte un raport anual de activitate, care este făcut public prin grija secretarului general al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale.

(3) Fiecare primar prezintă anual, în fața autorității deliberative, un raport privind starea economică, socială și de mediu a unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale. Fiecare președinte al consiliului județean prezintă anual în fața autorității deliberative un raport privind modul de îndeplinire a atribuțiilor sale.

(4) În urma efectuării unor deplasări în străinătate pentru exercitarea unor atribuții stabilite prin lege, aleșii locali sunt obligați să prezinte la prima ședință ordinară a autorității deliberative o informare privind deplasările efectuate.

Termenul maxim de prezentare a informării este de 45 de zile de la data încheierii deplasării.

(5) În cazul nerespectării prevederilor alin. (4), aleșii locali suportă cheltuielile deplasării.

Art. 226 din OUG 57/2019: Transparența activității

(1) Primarul, respectiv președintele consiliului județean este obligat ca, prin intermediul secretarului general al unității/subdiviziunii administrativ-teritoriale și al aparatului de specialitate, să pună la dispoziție consilierilor locali, respectiv consilierilor județeni, la cererea acestora, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare, informațiile necesare în vederea îndeplinirii mandatului în condițiile legii.

- (2) Consilierii locali, respectiv consilierii județeni pot adresa întrebări și interpelări primarului, viceprimarului, respectiv președintelui consiliului județean, vicepreședinților consiliului județean, după caz.
- (3) Răspunsul solicitat în conformitate cu prevederile alin. (2) se transmite, de regulă, imediat sau, dacă nu este posibil, la următoarea ședință a consiliului local, respectiv a consiliului județean.
- (4) Cel interpelat are obligația de a răspunde în scris sau, după caz, oral până cel mai târziu la următoarea ședință a consiliului local, respectiv a consiliului județean.

Drepturi ale aleșilor locali

Art. 207 din OUG 57/2019: Protecția aleșilor locali

- (1) Libertatea de opinie în exercitarea mandatului alesului local pentru soluționarea și gestionarea treburilor publice în interesul colectivității locale pe care o reprezintă este garantată.
- (2) Aleșii locali nu pot fi trași la răspundere juridică pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului.

Art. 217 din OUG 57/2019: Formarea profesională

- (1) Aleșii locali au dreptul la pregătire, formare și perfecționare profesională.
- (2) Aleșii locali beneficiază de plata programelor de pregătire, formare și perfecționare profesională organizate în condițiile legii, în decursul mandatului, a cheltuielilor de transport, cazare, masă, a indemnizațiilor de delegare sau deplasare, după caz, în condițiile legii.
- (3) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să prevadă în bugetul local sumele necesare pentru programele de pregătire, formare și perfecționare profesională organizate de Institutul Național de Administrație sau alți furnizori de formare și perfecționare profesională în

24

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

decursul mandatului, cheltuielile prevăzute la alin. (2) destinate aleșilor locali, organizate la inițiativa ori în interesul autorității sau instituției publice.

Art. 218 din OUG 57/2019: Accesul la informații

(1) Dreptul aleșilor locali de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile, serviciile publice, precum și persoanele juridice de drept privat sunt obligate să asigure informarea corectă a aleșilor locali, potrivit competențelor ce le revin, asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes local.

ALEȘI LOCALI	FUNȚIONARI PUBLICI	PERSONAL CONTRACTUAL
☐ Dreptul la exprimarea opiniei în exercitarea mandatului pentru soluționarea și gestionarea treburilor publice în interesul colectivității locale pe care o reprezintă;	☐ Dreptul la opinie; ☐ Dreptul la tratament egal; ☐ Dreptul de a fi informat cu privire la deciziile care se iau în aplicarea Codului administrativ și care îl vizează în mod direct;	Suplimentar față de drepturile prevăzute în Codul administrativ pentru categoria funcționari publici, acesta mai beneficiază și de cele stabilite prin legislația muncii, respectiv: ☐ Dreptul la salarizare pentru munca depusă;

<ul style="list-style-type: none">☐ Dreptul la exprimarea opiniilor politice în exercitarea mandatului;☐ Dreptul la protecție;☐ Dreptul la indemnizația pentru limită de vârstă pentru primar, viceprimar, președinte al consiliului județean și vicepreședinte al consiliului județean;☐ Dreptul la inițiativă în promovarea actelor administrative, individual sau în grup;☐ Dreptul la indemnizația lunară pentru participarea la ședințele consiliului și ale comisiilor de specialitate pentru consilierii locali și județeni, respectiv pentru delegatul sătesc;☐ Dreptul la pregătire, formare și perfecționare profesională;	<ul style="list-style-type: none">☐ Dreptul de asociere sindicală;☐ Dreptul la grevă;☐ Drepturile salariale și alte drepturi conexe;☐ Dreptul la asigurarea uniformei;☐ Durata normală a timpului de lucru;☐ Dreptul de a fi ales sau numit într-o funcție de autoritate sau demnitate publică;☐ Dreptul la concediu;☐ Dreptul la un mediu sănătos la locul de muncă;☐ Dreptul la asistență medicală, proteze și medicamente;☐ Dreptul la recunoașterea vechimii în muncă, în specialitate și în grad profesional;	<ul style="list-style-type: none">☐ Dreptul la repaus zilnic și săptămânal;☐ Dreptul la concediu de odihnă anual;☐ Dreptul la egalitate de șanse și de tratament;☐ Dreptul la demnitate în muncă;☐ Dreptul la securitate și sănătate în muncă;☐ Dreptul la acces la formarea profesională;☐ Dreptul la informare și consultare;☐ Dreptul de a lua parte la determinarea și ameliorarea condițiilor de muncă și a mediului de muncă;☐ Dreptul la protecție în caz de concediere;☐ Dreptul la negociere colectivă și individuală;☐ Dreptul de a participa la acțiuni colective;
---	---	--

<ul style="list-style-type: none">☐ Dreptul aleșilor locali la orice informație de interes public;☐ Dreptul de asociere în partide politice și în alte forme de asociere, în condițiile legii.²⁸	<ul style="list-style-type: none">☐ Dreptul la pensie și la alte drepturi de asigurări sociale de stat;☐ Drepturi ale membrilor familiei funcționarului public, în situația decesului acestuia;☐ Dreptul la protecția legii;☐ Dreptul de a fi despăgubit pentru prejudiciile materiale suferite din culpa autorității sau instituției publice;☐ „Funcționarii publici nu pot fi sancționați sau prejudiciați în niciun fel pentru că s-au adresat consilierului de etică cu solicitarea de a primi consiliere cu privire la respectarea principiilor și normelor de conduită” (art. 451 alin. (9) – Cod administrativ).	<ul style="list-style-type: none">☐ Dreptul de a constitui sau de a adera la un sindicat;☐ Alte drepturi prevăzute de lege sau de contractele colective de muncă aplicabile.²⁹
--	--	--

²⁸ art. 206 – 219 din Codul administrativ

²⁹ art. 39 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii

Obligațiile aleșilor locali în materie de combatere a corupției

Aleșii locali sunt obligați să îndeplinească îndatoririle ce le revin din exercitarea funcțiilor, atribuțiilor sau însărcinărilor încredințate, cu respectarea strictă a legilor și a normelor de conduită profesională, și să asigure ocrotirea și realizarea drepturilor și intereselor legitime ale cetățenilor, fără să se folosească de funcțiile, atribuțiile ori însărcinările primite, pentru dobândirea pentru ele sau pentru alte persoane de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite.

Persoanele cu atribuții de control sunt obligate să înștiințeze organul de urmărire penală sau, după caz, organul de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitat de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, potrivit legii nr. 78/2000.

Persoanele cu atribuții de control sunt obligate, în cursul efectuării actului de control, să procedeze la asigurarea și conservarea urmelor infracțiunii, a corpurilor delictive și a oricăror mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală (art. 23 din Legea nr. 78/2000). Neîndeplinirea cu rea-credință a obligațiilor de mai sus constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

Persoanele care cunosc operațiuni ce antrenează circulația de capitaluri sau alte activități privind sume de bani, bunuri sau alte valori ce se presupune că provin din infracțiuni de corupție sau asimilate acestora ori din infracțiuni ce au legătură cu acestea, au obligația să sesizeze organele de urmărire penală sau, după caz, organele de constatare a săvârșirii infracțiunii ori organele de control, abilitate de lege (art. 24 din Legea nr. 78/2000). Neîndeplinirea cu rea-credință a obligațiilor de mai sus constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.

28

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Infracțiunile de corupție

Art. 289 Cod penal: Luarea de mită

Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

Atenție! Infracțiunea de luare de mită se consumă în momentul în care se pretinde folosul și nu în acela în care este primit, fiind suficientă simpla pretindere a folosului, predarea banilor putând să aibă loc ulterior sau putând chiar să nu se realizeze; luarea de mită consumându-se în momentul pretinderii banilor, orice activitate ulterioară acestui moment nu are nicio influență asupra acestei infracțiuni.

Art. 290 Cod penal: Darea de mită

Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani. Darea de mită nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

Atenție! Infracțiunea de dare de mită poate fi săvârșită în modalitatea oferirii de bani sau de alte foloase necuvenite unui funcționar, în scopul ca acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească ori să întârzie îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri. Pentru existența infracțiunii de dare de mită în această modalitate nu

29

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

este necesar ca oferirea de bani sau de alte foloase necuvenite să fi fost urmată de acceptare sau de executare, fiind suficient faptul oferirii de bani ori de alte foloase. De asemenea, nu este necesar ca scopul urmărit - îndeplinirea, neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii de către funcționar a unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau săvârșirea unui act contrar acestor îndatoriri - să fi fost realizat.

Art. 291 Cod penal: Traficul de influență

Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

Art. 292 Cod penal: Cumpărarea de influență

Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

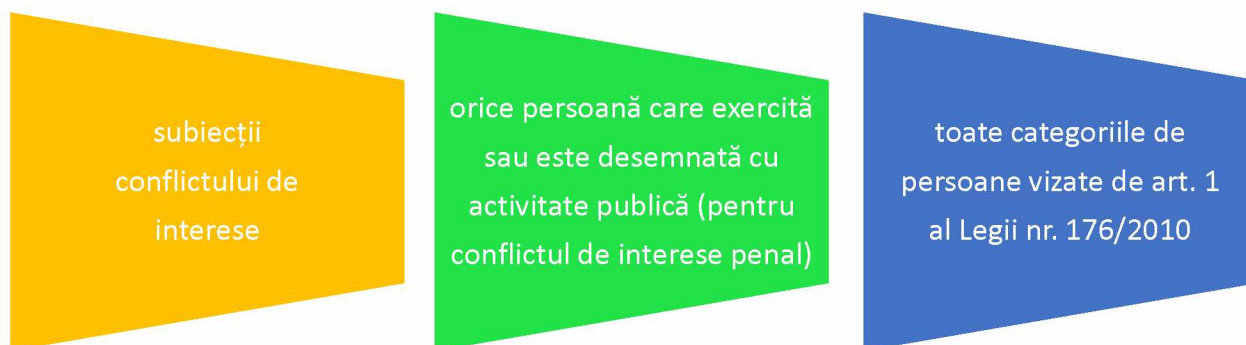

Conflictul de interes

Potrivit lui A. Lazăr³⁰, în vederea alinierii la standardele europene „privind protejarea integrității funcționarilor publici, mediului concurențial, calității serviciilor, garantării independenței și imparțialității prestatorilor de servicii adiționale”, România a introdus infracțiunea de „conflict de interes” în partea specială a Codului penal român din 1969.

Art. 70 din Legea 161/2003 definește conflictul de interes ca: „*situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.*”

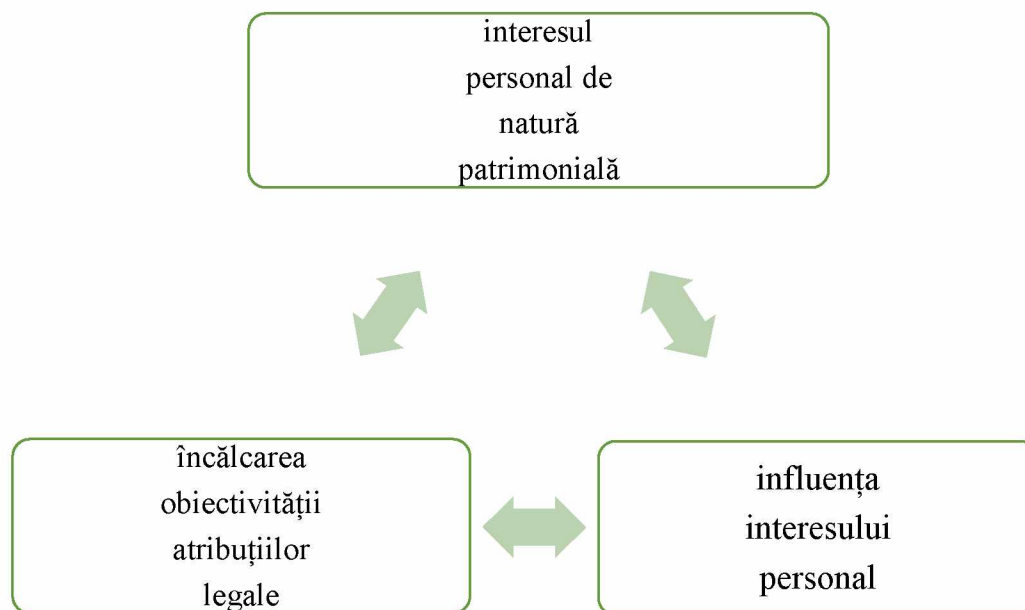
Cu alte cuvinte putem spune că se pot afla în conflict de interes:

³⁰ A. Lazăr, *CONFLICTUL DE INTERESE – O ANALIZĂ COMPARATIVĂ** - disponibilă la http://www.mpublic.ro/sites/default/files/PDF/lazar_conflictul_de_interese_studiu.pdf

Având în vedere cele două definiții atribuite *conflictului de interese* în legislația națională, putem spune că această situație implică un conflict între datoria față de interesul public și interesele personale ale persoanei care deține o demnitate sau funcție publică, care se află în contradicție cu obligațiile și responsabilitățile oficiale și care l-ar putea determina/ influența să nu le îndeplinească corespunzător.

Potrivit Legii nr. 161/2003 principiile care stau la baza prevenirii conflictului de interese în exercitarea demnităților și funcțiilor publice sunt:

32

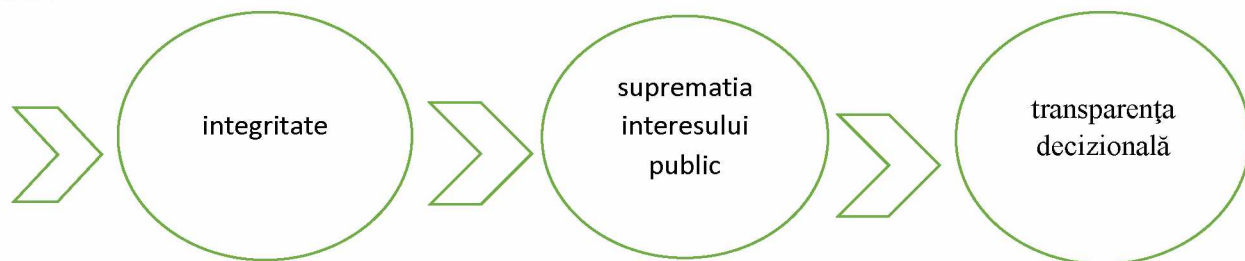

imparțialitate

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Astfel, se poate spune că orice interes de natură personală care poate afecta imparțialitatea, obiectivitatea și neutralitatea deciziilor funcționarilor publici sau aleșilor locali prezintă un potențial risc de corupție. În acest context, prin reglementarea *conflictului de interese* se urmărește prevenirea situațiilor în care persoanele care dețin funcții publice ar abuza de funcția pe care o dețin pentru a obține anumite beneficii pentru ei, rude sau alte persoane.

Tipuri de conflicte de interese

Din cele două definiții prezentate mai sus reiese faptul că legiuitorul a reglementat conflictul de interese atât în sfera administrativă, cât și în sfera penală.

Conflictul de interese poate fi **potențial** în situația în care un oficial are interese personale de natură să producă un conflict de interese dacă ar trebui luată o decizie publică.

Conflictul de interese potențial - X este arhitectul șef al orașului ABC, iar tatăl său este directorul unei mari companii de construcții.

Conflictul de interese **actual** apare în momentul în care oficialul este pus în situația de a lua o decizie care l-ar avantaja sau care ar avantaja un apropiat de-al său sau un partener de afaceri.

Conflictul de interese actual - X este arhitectul șef al orașului ABC, iar compania tatălui său a depus documentația pentru obținerea unei autorizații de construcție în respectivul oraș.

Al treilea tip de conflict de interese este cel **consumat**, în care oficialul public participă la luarea deciziei cu privire la care are un interes personal, încălcând prevederile legale.

Conflictul de interese consumat - X, în calitate sa de arhitect șef al orașului ABC, a semnat autorizația de construcție solicitată de compania tatălui său.

Așteptările publicului privind conduita pe care oficialul public trebuie să o aibă, variază în funcție de tipul concret de conflict de interese existent la un anumit moment.³¹

Dacă, în cazul conflictului de interese potențial, conduita cerută oficialului este mai degrabă pe exercitarea în mod transparent și echidistant a atribuțiilor sale, în cazul conflictului de interese actual, oficialul trebuie să se abțină de la luarea oricăror decizii, informându-și superiorul ierarhic despre situația apărută.

Prevenirea conflictului de interese

Referitor la **aleșii locali**, legea stipulează că „*primarii și viceprimarii, primarul general și viceprimarii municipiului București sunt obligați să nu emită un act administrativ sau să nu încheie un act juridic ori să nu emită o dispoziție, în exercitarea funcției, care produce un folos material pentru sine, pentru soțul său ori rudele sale de gradul I, actele administrative emise sau actele juridice încheiate ori dispozițiile emise cu încălcarea acestor obligații fiind lovite de nulitate absolută*” (art. 76 alin. (1) și (2) din Legea nr. 161/2003 cu modificările și completările ulterioare);

Codul Administrativ - ARTICOLUL 228 - Regimul general aplicabil conflictului de interese pentru aleșii locali

³¹ Ghid privind incompatibilitățile și conflictele de interese, ediția 2019, Agenția Națională de Integritate

(1) Alesul local aflat în conflict de interese în condițiile prevăzute de cartea I titlul IV din Legea nr. 161/2003, cu modificările și completările ulterioare, are obligația să se abțină de la emiterea sau participarea la emiterea ori adoptarea actului administrativ, de la încheierea sau participarea la încheierea actului juridic respectiv, care ar putea produce un folos material pentru sine sau pentru:

- a) soț, soție sau rude ori afini până la gradul al II-lea inclusiv;
- b) orice persoană fizică sau juridică față de care alesul local are calitatea de debitor al unei obligații;
- c) o societate la care deține calitatea de asociat unic ori funcția de administrator sau de la care obține venituri;
- d) o altă autoritate din care face parte;
- e) orice persoană fizică sau juridică, alta decât autoritatea din care face parte, care a făcut o plată către acesta sau a efectuat orice fel de cheltuieli ale acestuia;
- f) asociație sau fundație din care face parte.

(2) În exercitarea funcției, consilierul local sau consilierul județean aflat în una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) are obligația să anunțe la începutul ședinței consiliului local, respectiv a consiliului județean interesul personal pe care îl are la adoptarea hotărârii respective, anunț care se consemnează în mod obligatoriu în procesul-verbal al ședinței.

(3) Ulterior anunțării interesului personal, consilierul local sau județean nu mai este luat în calcul pentru cvorumul necesar adoptării hotărârii consiliului cu privire la care acesta și-a anunțat interesul și nu are drept de vot la adoptarea acestei hotărâri.

(4) Actele administrative emise ori adoptate sau actele juridice încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (1) sunt lovite de nulitate absolută în condițiile Legii nr. 176/2010, cu modificările și completările ulterioare.

(5) Fapta aleșilor locali de a încălca prevederile alin. (1) și legislația în materie privind conflictul de interese constituie abatere disciplinară și se sancționează cu diminuarea indemnizației cu 10% pe o perioadă de maximum 6 luni.

35

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

Referitor la **funcționarii publici**, legea menționează în art. 79 următoarele situații în care aceștia se pot afla în **conflict de interese**:

- ✓este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial;
- ✓participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționari publici care au calitatea de soț sau rudă de gradul I;
- ✓interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.

În cazul existenței unui conflict de interese, funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze de îndată pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință, încălcarea acestor prevederi putând atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă ori penală, potrivit legii.

Sanctiuni

Încălcarea de către funcționarii publici a „prevederilor referitoare la conflicte de interese” constituie **abatere disciplinară** (art. 492 alin. (2) lit. m) și se sancționează corespunzător prevederilor legale aplicabile.

Conform art. 25, **sanctiunile** pentru situațiile în care au fost identificate conflicte de interese constau în:

✓„(1) Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat că a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor

36

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

legale privind conflictul de interese constituie **abatere disciplinară** și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective, în măsura în care prevederile prezentei legi nu derogă de la aceasta și dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.

✓(2) Persoana eliberată sau destituită din funcție potrivit prevederilor alin. (1) sau față de care s-a constatat existența conflictului de interese este **decăzută din dreptul de a mai exercita o funcție sau o demnitate publică ce face obiectul prevederilor prezentei legi, cu excepția celor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării, destituirii din funcția ori demnitatea publică respectivă sau a încetării de drept a mandatului.** Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție sau o demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani operează potrivit legii, de la data rămânerii definitive a raportului de evaluare, respectiv a rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești de confirmare a existenței unui conflict de interese sau a unei stări de incompatibilitate.

✓(3) Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat starea de conflict de interese constituie temei pentru **eliberarea din funcție** ori, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.

✓(4) Prin derogare de la dispozițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, **sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate ca urmare a săvârșirii unor abateri dintre cele cuprinse în prezenta lege nu pot consta în mustrare sau avertisment.**”

În materie de **sancțiuni**, legea prevede următoarele:

✓ „Fapta persoanelor care, **cu intenție, depun declarații de avere sau declarații de interese care nu corespund adevărului constituie infracțiunea de fals în declarații și se pedepsește potrivit Codului penal.**” (art. 28)

✓ „**Nedepunerea declarațiilor de avere și de interese în termenele prevăzute de prezenta lege, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei.**” (art. 29 alin. (1));

✓ „**Nerespectarea obligațiilor prevăzute de lege în sarcina persoanelor responsabile cu implementarea prevederilor prezentei legi constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei. Aceeași sancțiune se aplică și conducătorului entității respective, dacă acesta nu îndeplinește obligațiile prevăzute de prezenta lege.**” (art. 29 alin. (2));

✓ „**Neaplicarea sancțiunii disciplinare sau neconstatarea încetării funcției publice, după caz, atunci când actul de constatare a rămas definitiv, constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 50 lei la 2.000 lei, dacă fapta nu constituie infracțiune.**” (art. 29 alin. (3)).

Managementul integrității la nivelul administrației publice locale

Din perspectiva prevenirii și combaterii corupției la nivelul organizației și extern organizației, analiza va pune accent pe prerogativele stabilite în SNA 2016 – 2020 prin raportare la situația existentă și măsurile de prevenire stabilite din domeniul gestionării fondurilor europene nerambursabile prin raportare la legislația incidentă, specifică implementării proiectelor finanțate din fonduri comunitare.

Cauzele principale generatoare a faptelor de corupție pot fi clasificate în trei mari categorii:

- a. **Endogene organizaționale**, ce țin de organizație, care indică organizarea și funcționarea inefficientă sau defectuoasă;
- b. **Endogene prin raportare la resursele umane** din cadrul organizației, care se manifestă prin incompetență, lipsa de educație și etică profesională și alte asemenea;
- c. **Exogene**, care implică factorii externi relevanți organizației, care se manifestă prin conflicte de interese și incompatibilități, favoritism, influențări și amenințări, interese personale private, etc.

Elementele cheie în analiza cadrului organizațional le reprezintă organizarea și instrumentele de management și control ale organizației și resursele umane, fără de care nu se pot implementa mecanismele de prevenire a corupției:

1. *Organizarea și funcționarea (sistemul de management și control) organizației, care trebuie să fie evaluată din punct de vedere al disfuncționalităților:*

a. Structura supradimensionată, care are ca efect diluția artificială a răspunderii și birocratizarea excesivă sau, dimpotrivă, structura subdimensionată care poate avea un impact negativ asupra managementului organizației și a calității activităților desfășurate;

b. Politizarea excesivă a organizației, care, de regulă, conduce la conflicte de interese și incompatibilități ascunse, la manipularea unor activități specifice;

c. Sistem de management și control ineficient sau anevoios, care induce abateri de la legalitate și conformitate sau, dimpotrivă, care produce breșe speculative;

d. Proceduri de lucru dificil de aplicat (tip „de fațadă”) sau ineficiente, care diminuează calitatea rezultatelor și eficiența activităților, măresc birocrăția și scad transparența;

e. Lipsa mecanismelor și/sau procedurilor specifice măsurilor de prevenire a corupției (strategie anticorupție, cod de conduită etică și profesională, consilier de etică, standard de integritate, instituția avertizorului de integritate etc.);

f. Utilizarea incorectă sau ineficientă a resurselor umane;

g. Nerespectarea segregării funcțiilor, care conduce la apariția conflictelor de interese;

h. Inexistența sau ineficiența instrumentelor controlului intern managerial;

i. Inexistența sau ineficiența auditului public intern și a controlului anticorupție;

j. Mecanisme superficiale sau inadecvate de evaluare și mecanisme de sancționare administrative formale;

2. *Funcționarii publici:*

a. Incompetență sau competențe și abilități inadecvate pentru pozițiile ocupate;

b. Lipsa de educație, etică și integritate profesională și lipsa mecanismelor de evaluare a integrității;

c. Favoritismul sau intimidarea/amenințarea din partea factorilor decizionali;

d. Necunoașterea legislației incidente activităților desfășurate;

e. Lipsa formării/instruirii profesionale

Cea de-a treia cauză generatoare care implică factorii externi relevanți organizației pot fi clasificați în patru mari categorii:

a. **Politicul** care se manifestă prin instabilitate legislativă, cadrul legislativ incoerent, uneori chiar protecționist, prin imixtiunea decidenților politici (influențe politice inclusiv asupra numirilor în poziții de înalți funcționari publici) și chiar de instabilitate politica în stat;

b. **Economicul** care se manifesta prin nivelul de trai scăzut, lipsa competitivității și a dezvoltării durabile;

c. **Social-cultural** prin nivelul educațional scăzut;

d. **Tehnologic** prin lipsa instrumentelor de tip *e-guvernare*, *e-educație* sau utilizarea sistemelor informaționale nesecurizate.

Analiza de tip **PEST** este unul din instrumentele utile pentru identificarea factorilor externi organizației.

Un alt instrument utilizat pe scară largă îl reprezintă analiza **SWOT**, care poate fi structurată atât pentru analiza factorilor interni organizației (*punctele tari și punctele slabe*) cât și factorilor externi organizației (*oportunități și amenințări*). Oricum, indiferent de metodele de analiză adoptate, acestea trebuie însoțite de o evaluare specifică a riscurilor și vulnerabilităților care pot apărea în cadrul organizației sau care afectează organizația, independente de organizație.

Din accepțiunea unanimă a factorilor cauzatori de forme ale corupției, cu precădere resursa umană (endogen) și politicul (exogen), România trebuie să adopte acte legislative specifice și măsuri eficiente pentru prevenirea și combaterea activităților unor funcționari publici și politicieni de oricare rang care, deși nu sunt afiliați unor organizații infracționale, sprijină activitățile acestora pe diferite paliere, recomandările Comisiei Europene în acest sens fiind următoarele: cultul eticii și integrității, încurajarea rotației funcționarilor publici în cadrul organizației (acolo unde se impune), introducerea normelor obligatorii de instituire a caracterului de *persona non grata* ale

persoanelor fizice sau juridice care au fost condamnate sau care au participat la activități infracționale, prin asociere sau de corupție, în dauna administrației publice naționale sau europene, interzicerea accesului la finanțările din bugetul UE a entităților care au fost găsite vinovate de utilizarea abuzivă a fondurilor comunitare.

Transparență organizațională și decizională

În timp ce transparența decizională este stabilită drept: obligație a administrației publice (*Legea nr. 52/2003*), standard de bună administrare, criteriu de legalitate, predictibilitate, în stabilirea impactului deciziilor luate, transparența organizațională este consfințită de către conducerea organizației doar prin normele sau proceduri interne ale organizației. Dacă pentru transparența procesului decizional există un cadru legal aplicabil în administrația publică, pentru transparență organizațională raporturile interne (factorii de decizie și funcționarii publici de execuție) și raporturile cu entitățile publice și private, se rezuma, în cel mai fericit caz, la un set de instrumente procedurale.

Totodată, analizând conținutul *Legii nr. 52/2003* republicată privind transparența decizională în administrația publică, observăm că aceasta admite implicarea entităților publice și private numai în procesul de elaborare a actelor normative și în dezbaterile de interes public.

În condițiile în care o organizație își propune proiectarea și aplicarea unui plan de integritate care să reducă riscurile de corupție și vulnerabilitățile la fenomenele de corupție, lipsa transparenței organizaționale și decizionale va avea ca rezultat eșecul evaluării și implementării unor astfel de măsuri.

Drept urmare, un prim pas în transparentizarea organizațională și decizională ar fi stabilirea unui cadru legislativ unitar și universal aplicabil administrației publice.

La nivelul autorităților publice lipsa de transparență este, de multe ori, asociată cu neîncrederea și lipsa de loialitate care afectează atât funcționarii publici din organizație cât și entitățile publice și private care relaționează cu organizația și, în final, modul de comunicare.

Studiile și statisticile care privesc managementul organizațional au arătat că transparentizarea proceselor din cadrul organizației aduce beneficii, în primul rând în eficientizarea activităților organizației.

Transparența organizațională și decizională în cadrul unei organizații constituie instrumentele cele mai eficiente în descurajarea și combaterea abuzurilor și a faptelor de corupție. Simplificarea procedurilor birocratice în administrația publică, adoptată prin acțiuni legislative, ar garanta o mai mare transparență organizațională și decizională în vederea demobilizării factorilor corupători.

Totodată, pentru îmbunătățirea reglementărilor în domeniul transparenței organizației, inclusiv prin prisma protejării intereselor financiare ale UE, este imperativ să se instituie obligativitatea publicării informațiilor referitoare la toți beneficiarii fondurilor europene nerambursabile, inclusiv a entităților subcontractante.

Transparența organizațională și decizională trebuie să reprezinte exigențe în administrația publică și nu mecanisme tolerante, cu atât mai mult cu cât proiectarea și aplicarea proceselor de prevenire și combatere a faptelor de corupție au succes numai dacă se consolidează și se garantează accesul neîngrădit la informațiile de interes public și transparența decizională.

De altfel, SNA 2016 – 2020 subliniază că fiind indispensabil managementul transparenței și asumarea transparenței în administrația publică în implementarea eficace a măsurilor de diminuare a fenomenului de corupție.

Principalele aspecte ale transparenței organizaționale și decizionale care trebuie gestionate, prin inițiere, aplicare și monitorizare, în ceea ce privește măsurile de prevenire și combatere a faptelor de corupție:

- a. asumarea transparenței;
- b. revizuirea Legii nr. 52/2003 republicată privind transparența decizională în administrația publică;
- c. instituirea unui sistem de sancțiuni pentru încălcarea obligațiilor de transparență decizională;

43

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- d. dezvoltarea și utilizarea platformelor de tip e-guvernare;
- e. transparentizarea concursurilor de angajare și de promovare a funcționarilor publici;
- f. (re)proiectarea codului de etică și integritate profesională (să includă standarde de integritate și norme clare de conduită privind evitarea conflictul de interese și incompatibilităților);
- g. dezvoltarea mecanismelor de semnalare/alertare la potențiale fapte de corupție și de protejare a avertizorilor de integritate;
- h. elaborarea unor *liste albe*, pe tipuri de contracte de achiziții publice, cu entitățile private care au avut raporturi contractuale foarte bune cu administrația publică, etc.

Privind transparența instituțională, *HG 583/2016* a stabilit ca măsuri preventive anticorupție, în inventarul măsurilor de transparență instituțională, următoarele elemente cheie: codul etic și deontologic de conduită, sub incidența reglementărilor *Legii nr. 7/2004*, *Legii nr. 477/2004*, *Legii nr. 303/2004*, *HG nr. 991/2005*, *Hotărârea CSM nr. 328/2005*, *Ordinul SGG nr. 400/2015*, alte ordine și memorandumuri, declararea averilor, sub incidența *Legii nr. 176/2010*, declararea cadourilor, sub incidența *Legii nr. 176/2010* instituția *consilierului de etică*, sub incidența *Legii nr. 188/1999* republicata, incompatibilitățile, sub incidența *Legii nr. 176/2010*, transparența în procesul decizional, sub incidența *Legii nr. 52/2003*, accesul la informații de interes public, sub incidența *Legii nr. 544/2001*, protecția *avertizorului de integritate*, sub incidența *Legii nr. 571/2004*, distribuirea aleatorie a dosarelor/sarcinilor de serviciu, sub incidența *Hotărârii CSM nr. 387/2005*, interdicții după încheierea angajării în cadrul instituțiilor publice (referitor la fenomenul de *pantouflage*), sub incidența *Legii nr. 161/2003*, funcțiile sensibile, sub incidența *Ordinului SGG nr. 400/2015*.

Avertizorul de integritate

În încercarea de a soluționa problematica corupției din administrația publică centrală și locală, în anul 2004, România a devenit prima țară din Europa continentală care a adoptat o lege desemnată protecției angajaților din sectorul public care vor să raporteze fapte de corupție. Legea nr. 571/2004 le permite angajaților să reclame o gamă largă de infracțiuni, fără a se mai teme de consecințele negative pe care o astfel de sesizare le-ar putea atrage asupra lor.

Cunoscută și sub denumirea de „*avertizare în interes public*”, respectiv „*avertizare de integritate*”, aceasta nu se limitează doar la sesizarea faptelor de corupție, ci la orice sesizare făcută cu bună-credință cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței.

Principii

Legea nr. 571/2004 enumeră următoarele principii care guvernează protecția avertizării în interes public:

**Principiul
bunei-credețe**

**Principiul
bunei-conduite**

**Principiul
echilibrului**

**Principiul
legalității**

**Principiul
bunei administrări**

**Supremația
interesului public**

**Principiul
nesanționării
abuzive**

**Principiul
responsabilității**

Testarea integritatii personalului

Evaluarea integrității instituționale

Proces de identificare a riscurilor de corupție în cadrul entității publice cu ajutorul metodelor analitice și practice (testarea integrității profesionale), de descriere a factorilor care determină riscurile identificate și consecințele acestora, precum și de oferire a recomandărilor pentru diminuarea lor

Scopul evaluării integrității instituționale

- sporirea responsabilității conducătorilor entităților publice pentru dezvoltarea și consolidarea climatului de integritate profesională
- asigurarea integrității profesionale a agenților publici, prevenirii și combaterii corupției în cadrul entităților publice
- identificarea, evaluarea și înlăturarea riscurilor de corupție din cadrul entităților publice
- creșterea numărului de denunțuri

Drepturile agentului public

- de a fi informați despre cerințele specifice de integritate profesională, precum și despre sancțiunile disciplinare
- de a fi informați cu privire la planul de integritate

- de a fi informați cu privire la testele de integritate
- de a contesta, în ordinea contenciosului administrativ, aplicarea testului de integritate profesională realizat în privința sa

Obligațiile agentului public

- să nu admită manifestări de corupție
- să denunțe imediat organelor competente orice tentativă de a fi implicați în manifestări de corupție
- să denunțe imediat influențele necorespunzătoare
- să declare cadourile
- să declare conflictele de interese
- să respecte politicile anticorupție naționale
- să îndeplinească măsurile incluse în planul de integritate adoptat în urma evaluării integrității instituționale

Entitățile publice –inițierea evaluării integrității instituționale

Centrul Național Anticorupție – în privința tuturor entităților publice, cu excepția Serviciului de Informații și Securitate

Serviciul de Informații și Securitate – în privința Centrului Național Anticorupție;

Drepturile instituției care evaluează integritatea instituțională

- de a determina domeniile/entitățile/agenții publici care urmează a fi supuși testelor de integritate profesională

- de a folosi în cadrul testării acte care codifică identitatea persoanelor
- de a efectua repetat o evaluare
- de a propune entităților publice ierarhic superioare destituirea conducătorilor entităților publice supuse evaluării repetate
- de a avea acces gratuit la registrele/bazele de date de stat necesare pentru verificarea respectării politicilor anticorupție naționale etc.

Obligațiile instituției care evaluează integritatea instituțională

- de a asigura confidențialitatea activității testorilor
- de a respecta regimul protecției datelor cu caracter personal
- de a transmite conducătorului versiunea completă a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale
- de a efectua înregistrări audio/video în cadrul testului de integritate profesională etc.

Etapile evaluării integrității instituționale

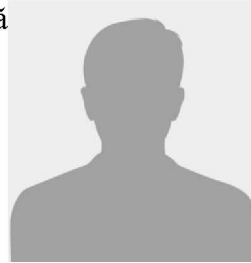
- Etapa I – identificarea riscurilor de corupție în cadrul entității publice, prin examinarea incidentelor de integritate, a informațiilor transmise de cetățeni, a materialelor din mass-media, a surselor analitice (rapoarte, studii, sondaje, indicatori etc.).
- Etapa II (facultativă) – testarea integrității profesionale a agenților publici.
- Etapa a III – descrierea riscurilor de corupție și analiza factorilor care le generează și sporesc probabilitatea materializării acestor riscuri.
- Etapa a IV – emiterea recomandărilor, a căror realizare va permite entității publice să reducă manifestările de corupție în rândul agenților publici.

Agentul public – subiect al testării

Persoana încadrată într-o entitate publică și care exercită

- a) o funcție publică
- b) o funcție publică cu statut special
- c) o funcție de demnitate publică
- d) angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică
- e) prestează servicii de interes public
- f) alesul local.

Testul de integritate profesională

	crearea și aplicarea situațiilor virtuale, simulate, similare celor din activitatea de serviciu ale agentului public
	materializate prin operațiuni disimulate, condiționate de activitatea și comportamentul agentului public testat
	în vederea urmăririi pasive și stabilirii reacției și a conduitei agentului public
	pentru determinarea gradului de afectare a climatului de integritate instituțională și identificării riscurilor de corupție în procesul evaluării integrității instituționale

Autorizarea testării integrității profesionale

Decizie motivată de inițiere a EII:

- motivele inițierii

- obiectivele TIP

- categoriile ap. selectați pentru realizarea TIP

- eșantionul ap. ce urmează a fi testați (aleatoriu)

- posibilitatea utilizării MT

- alte informații

Autorizarea și aprecierea rezultatelor TIP, instanța de judecată în condițiile art.343/6-343/8 CPC

Planul testării integrității profesionale

Document confidențial aprobat de către coordonator:

- inițiatorul TIP și decizia motivată de inițiere

- obiectivele TIP

- operațiunile disimulate preconizate

- locul, durata, participanții și asigurarea logistică

- situațiile virtuale simulate

Termenul de desfășurare a testului -6 luni/un an

Rezultatele testării integrității profesionale POZITIV

Agentul public testat a dat dovadă de integritate profesională, respectând obligațiile prevăzute de lege.

Avantaj la luarea deciziilor cu privire la promovarea agentului public.

Înregistrările audio/video efectuate se păstrează până la informarea angajaților din cadrul entității publice.

Rezultatele TIP NECONCLUDENT

Comportamentul agentului public testat nu permite aprecierea rezultatului testului nici ca pozitiv nici ca negativ.

Situațiile în care TIP a fost realizat cu încălcarea prevederilor Legii 325 din 23.12.2013.

Înregistrările audio/video efectuate se păstrează până la momentul rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii instanței de judecată

Rezultatele TIP NEGATIV

Agentul public testat a admis încălcarea Obligațiilor prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a), c):

a) să nu admită manifestări de corupție

b) să denunțe imediat organelor competente de orice tentativă de a fi implicați în acțiunile prevăzute la lit.a)

c) să denunțe imediat influențele necorespunzătoare, să declare cadourile și conflictul de interese

Consecințele rezultatului negativ al TIP

- sancțiuni disciplinare
- eliberarea din funcție a agentului public

Rezultatul negativ al testului de integritate se înscrie în cazierul privind integritatea profesională , după aprecierea rezultatelor testării de către instanța de judecată -hotărâre definitivă și irevocabilă

Contestarea testelor de integritate profesională

Testul de integritate profesională și sancțiunea disciplinară aplicată ca urmare a rezultatului negativ pot fi contestate în instanța de contencios administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

Păstrarea înregistrărilor efectuate în cadrul testelor de integritate profesională

- în cazul unui rezultat pozitiv – până la informarea angajaților
- în cazul unui rezultat negativ – până la hotărârea rămasă definitivă și irevocabilă a instanței de judecată sau până la expirarea termenului de prescriere de contestare a sancțiunii
- în cazul unui rezultat neconcludent – până la momentul rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii instanței de judecată

Avertizorul de integritate

Avertizorul de integritate nu este o persoană desemnată

Termenul generic de „*whistle-blower*” se referă la angajatul care face sesizări cu privire la neregulile din activitatea desfășurată. În legislația din România acesta este regăsit sub denumirea de „*avertizor de integritate*”.

Potrivit Legii nr. 571/2004 **orice persoană care sesizează cu bună-credință** orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței instituției publice **poate avea calitatea de avertizor**.

Persoana trebuie să fie încadrată în cadrul autorităților și/sau instituțiilor publice din România, inclusiv în cadrul societăților naționale cu capital de stat³². De asemenea aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

✓ *sesizează cu bună credință presupuse/ posibile încălcări ale legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței;*

✓ *acționează cu bună-credință fiind convinsă de realitatea stării de fapt sau că fapta constituie o încălcare a legii;*

³² art. 2-3 din Legea nr. nr. 571/2004

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

✓ *formulează o sesizare cu privire la orice faptă din cele enumerate în art. 25 din Legea nr. 176/2010.*

Obiectul avertizării în interesul public.

Avertizorii nu pot fi sancționați direct sau indirect pentru neregulile sesizate. În vederea asigurării protecției avertizorilor de integritate, legea prevede ca, pentru acele situații în cazul în care persoana reclamată prin sesizare este șeful ierarhic direct sau indirect al avertizorului, **secretul identității acestuia să fie asigurat de comisia** care efectuează cercetarea.

În eventualitatea în care acesta este cercetat disciplinar ca urmare a avertizării în interes public, **avertizorul poate cere asigurarea participării presei și a unui reprezentant al sindicatului/ asociației profesionale** la cercetare. **Autoritatea este obligată** să invite aceste persoane, în caz contrar decizia de sancționare nu este valabilă. De asemenea, în cazul aplicării unor sancțiuni abuzive, persoana care a depus sesizarea poate cere instanței să le anuleze.

Sesizarea trebuie susținută cu date/indicii de natură să permită o identificare obiectivă a faptei și/sau a făptuitorului. În acest context, se recomandă ca o astfel de sesizare să se facă în scris.

Avertizorului i se vor aplica măsurile de protecție și în cazul în care divulgă informații inexacte, însă **fără a fi conștient** de acest lucru la momentul sesizării. Pentru situațiile în care se consideră că **avertizorul a acționat cu rea-credință**, sesizând în mod deliberat informații inexacte/ înșelătoare despre o persoană/situație, acesta poate fi tras la răspundere.

Cui se adresează avertizarea?

Legea nr. 571/2004 stabilește o paletă largă de canale prin care avertizorul poate efectua avertizarea în interes public. Astfel, sesizarea poate fi adresată, la alegere, alternativ sau cumulativ³³:

- șefului ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale;
- conducătorului autorității publice, instituției publice sau al unității bugetare din care face parte persoana care a încălcat prevederile legale, sau în care se semnalează practica ilegală³⁴;
- comisiilor de disciplină sau altor organisme similare din cadrul autorității publice, instituției publice sau al unității prevăzute din care face parte persoana care a încălcat legea;
- organelor judiciare;
- organelor abilitate cu constatarea și cercetarea conflictelor de interese și a incompatibilităților;
- comisiilor parlamentare;
- mass-media;
- organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale;
- organizațiilor neguvernamentale.

Enumerarea nu conține o ordine de preferință, ci o listă de posibili destinatari ai sesizării, din care persoana are dreptul să aleagă unul singur sau mai mulți, după cum consideră necesar.

³³ art. 6 din Legea nr. 571/2004

³⁴ Chiar dacă nu se poate identifica exact făptuitorul

Corupție și anticorupție în achiziții publice

Achizițiile publice joacă un rol deosebit de important în strategia Europa 2020, strategie prezentată în comunicarea Comisiei Europene din 03 martie 2010, intitulată ”Europa 2020 – O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii”.

Rolul deosebit de important este determinat de faptul că o cincime din Produsul Intern Brut la nivelul Uniunii Europene este cheltuit în fiecare an de către autoritățile publice și guvernamentale pentru procurarea de bunuri, lucrări și servicii. Având în vedere fluxurile financiare generate, pe de-o parte, dar și alți factori ce vor fi analizați în cuprinsul prezentului capitol, pe de altă parte, domeniul achizițiilor publice prezintă un risc ridicat de corupție. Comisia Europeană, în anul 2014, a lansat astfel primul raport privind corupția în statele membre ale Uniunii Europene³⁵.

Considerând instrumentele legale care definesc corupția, respectiv, Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, iar pe de altă parte, reglementările emise de Consiliul Europei, acest raport definește corupția ca fiind ”abuzul de putere pentru obținerea de câștiguri private”.

Definiția mai sus menționată nu are rolul de a oferi o interpretare restrictivă fenomenului corupției, ci pornește de la premisa de analiză potrivit căreia corupția este un fenomen complex cu dimensiuni economice, sociale, politice și culturale și de la înțelegerea faptului că un răspuns adecvat al statelor membre nu poate fi redus la un simplu set de măsuri ce urmează a fi aplicate automat.

³⁵ Report from the Commission to the Council and the European Parliament, EU Anti-Corruption Report, Brussels 3.2.2014, http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/implementation/20121011-staff-working-document_en.pdf

Raportul are un capitol tematic axat pe corupția în achiziții publice, domeniul considerat, așa cum am arătat, crucial pentru piața comună. Potrivit unui studiu realizat în anul 2013³⁶, nivelul corupției în achiziții publice în anul 2010, înregistrat în opt state membre, numai în cinci sectoare de activitate este între 1,4 și 2,2 miliarde euro. Este indubitabil faptul că domeniul achizițiilor publice este unul dintre cele mai vulnerabile sectoare în fața corupției, dat fiind numărul mare de cazuri de corupție la nivel înalt, implicând unul sau mai multe state membre.

Considerând cazurile investigate la nivelul statelor membre s-a putut aprecia că există zone de risc și pattern-uri de corupție, cum ar fi: elaborarea unor specificații tehnice, astfel încât să favorizeze anumiți ofertanți, împărțirea unei achiziții în mai multe loturi cu valori mai mici pentru a fi evitate procedurile competitive, conflicte de interes afectând diverse etape ale procedurii, excluderi nejustificate din proceduri ale ofertanților, folosirea nejustificată a unor proceduri de urgență, lipsa unei analize adecvate a prețurilor foarte mici oferite, excesiva utilizare a criteriului prețului cel mai scăzut în detrimentul calității.

La nivel local și regional, în cazul în care procedurile sunt organizate de autoritățile administrative locale se constată că există o putere discreționară a acestor autorități în afara oricăror mecanisme de control, chiar dacă nivelul fondurilor publice alocate este destul de ridicat. S-a constatat, astfel, că cele mai expuse sectoare pentru riscuri de corupție la nivel local sunt construcțiile în vederea dezvoltării urbane și, de asemenea, domeniul gestionării deșeurilor.

O evaluare comprehensivă a tuturor riscurilor, pattern-urilor de corupție a arătat faptul că o primă măsură la nivel european ar trebui să fie modificarea legislației în domeniul achizițiilor publice. S-a considerat, astfel, că directivele relative la domeniul achizițiilor publice³⁷ și-au atins obiectivele și acestea ar trebui modificate, astfel încât să se asigure cât mai bine faptul că fondurile publice sunt cheltuite după reguli corecte, uniforme și transparente.

³⁶ Identifying and Reducing Corruption in Public Procurement in the EU – Development of a methodology to estimate the direct costs of corruption and other elements for an EU-evaluation mechanism in the area of anti-corruption, 30 June 2013, Pricewaterhouse Coopers and ECORYS

³⁷ Directiva 2009/81/CE, Directiva 2004/17/CE, Directiva 2004/18/CE

După o etapă de patru ani de analiză și dezbateri, Parlamentul European a adoptat un set de trei noi Directive, după cum urmează: Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE; Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transportului și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE; Directiva 2014/23/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind atribuirea contractelor de concesiune. Noile Directive asigură, în general, respectarea principiilor de funcționare a tratatului Uniunii Europene ("TFUE") și, în mod particular, libertatea de circulație a bunurilor și serviciilor și libertatea de mișcare. De asemenea, Directiva 2014/24/UE conține reglementări care simplifică și fluidizează procedurile de achiziție publică, reglementează conflictul de interese, centralizarea datelor despre corupție, fraude și conflicte de interese, reguli stricte de modificare a contractelor și motive largi de excludere.

În ceea ce privește simplificarea procedurilor și a regulilor de acces la acestea, enumerăm, fără pretenția ca enumerarea să fie exhaustivă, următoarele aspecte: cu titlu de noutate, a fost introdus Documentul European de Achiziție Unic ("DEAU"), constând într-o declarație oficială a operatorului economic prin care declara că nu se aplică niciun motiv relevant de excludere, că îndeplinește criteriile de selecție și se obligă să furnizeze informațiile relevante solicitate de către autoritatea contractantă.

În plus, este inclus în acest document și o declarație că operatorul economic va depune fără întârziere documentele justificative, în cazul în care acestea sunt solicitate. Se elimină, astfel, un sistem birocratic care anterior impunea ofertanților participanți obligații excesive de depunere a unor documente justificative.

Noile reguli impun, de asemenea, obligația de utilizare a mijloacelor electronice, astfel încât se poate susține că regula de comunicare este cea electronică. Înțelegem să mai menționăm alte câteva linii de forță, cum ar fi: reguli stricte privind subcontractarea, inclusiv posibilitatea de

a asigura plata directă către subcontractanți. Încurajarea participării IMM-urilor la piața achizițiilor publice. soluții inovatoare prin crearea unor ”parteneriate de inovație” ce vor permite autorităților contractante să creeze parteneriate cu un furnizor pentru realizarea unui produs inovator, serviciu nou sau lucrare nouă, cu opțiunea de cumpărare ulterioară a produsului, serviciului sau lucrării rezultate.

Reglementări cu caracter exhaustiv ale cazurilor și situațiilor în care pot fi modificate contractele de achiziție publică, punându-se astfel capăt unui arbitrar, specific trecutului generat de lipsa de reglementare cu privire la acest aspect. prin noile reglementări europene s-a pus punct adevăratei dictaturi a prețului cel mai scăzut, stabilindu-se ca unic criteriu de atribuire oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.

România - cadrul legal în vigoare cu privire la fraudele în achizițiile publice

Domeniul achizițiilor publice în România este reglementat de O.U.G. 34/2006 și H.G. 925/2006, acte normative care reprezintă transpunerea în dreptul național a Directivelor Europene 2004/18/CE și 2004/17/CE. De asemenea, sunt relevante pentru domeniul analizat și O.U.G. 66/2011 și H.G. 875/2011, acte normative care se referă la prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/ sau a fondurilor publice naționale aferente acestora.

Este de menționat faptul că orice contract pentru care există o finanțare din fonduri europene trebuie, în mod necesar, să parcurgă o procedură de achiziție publică. Prin urmare, orice slăbiciune în prevenirea și sancționarea corupției în achizițiile publice afectează grav managementul fondurilor europene și fondurilor publice naționale.

Fondurile europene reprezintă sumele provenite din asistența financiară nerambursabilă acordată României din bugetul general al Uniunii Europene și/ sau bugetele administrate de aceasta, ori în numele Uniunii Europene. Fonduri publice naționale sunt utilizate în vederea asigurării cofinanțării, plății pre-finanțării, înlocuirii fondurilor europene, în cazul în care acestea

60

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

sunt indisponibilizate/sistate și respectiv pentru completarea fondurilor europene pentru a se asigura finalizarea proiectelor.

În accepțiunea legii, fraudă este infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/ sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, incriminată de Codul Penal ori de alte legi speciale .

Conform Asociației Experților Autorizați în Investigația Fraudelor ("ACFE") există următoarele tipuri de fraudă:

- a) manipularea intenționată a declarațiilor financiare (ex.: raportare incorectă a veniturilor);
- b) orice tip de deturnare de bunuri tangibile sau intangibile (ex.: rambursări frauduloase de cheltuieli);
- c) corupție (ex.: mită, manipulare procedură, cerere de oferte, nedeclarare conflicte de interese, deturnare de fonduri).

Astfel fiind, din punct de vedere juridic, se consideră că "triunghiul" fraudei este format din trei elemente: oportunitate – chiar dacă o persoană are un motiv, trebuie să existe și o oportunitate, justificare – nevoia de explicare rezonabilă a actelor de corupție, presiune financiară – care poate îmbrăca forma stimulentei sau motivației.

Adevărata provocare este dată de "spargerea triunghiului" fraudei, spargere care poate fi realizată numai în zona elementului de oportunitate, prin mecanisme eficiente de prevenție și control. În cazul contractelor de achiziție publică sunt identificate de către legiuitorul român sisteme de fraudare comune, identificare realizată pe baza instrucțiunilor pentru profesioniști în domeniul prevenirii și detectării fraudei aplicate de ACFE.

Vom sumariza în cele de mai jos sistemele de fraudare comune în achiziții publice:

- 1) **Corupție – mită și comisioane ilegale.** Cel mai frecvent indicator al oferirii de mită și comisioane ilegale este tratamentul favorabil nejustificat acordat unui contractant de către responsabilul pentru contractare, într-o perioadă de timp.

- 2) **Nedeclararea conflictului de interese**. Indicatori de fraudă specifici: favorizarea unui anumit contractant, acceptarea continuă a unor lucrări la prețuri ridicate și calitate scăzută, nedepunerea declarațiilor privind conflictul de interese etc.
- 3) **Practici de cooperare secretă** concretizate în depunerea de ofertă de curtoazie, abținerea de la participare, rotația ofertelor, împărțirea piețelor. Exemplificativ enunțăm indicatori de fraudă specifici: toți ofertanții mențin prețuri ridicate, însă prețul ofertelor scade atunci când la licitație se alătură un ofertant nou; rotația ofertanților în raport de regiune, tip de activitate, tip de lucrări; ofertanții respinși sunt angajați ca subcontractanți, în timp ce contractanții calificați se abțin de la depunerea unei oferte și devin subcontractanți etc.
- 4) **Oferte discrepante** – în cadrul acestui sistem, ofertantul favorit dispune de informații confidențiale cu privire la faptul că anumite activități prevăzute în documentația de atribuire nu vor fi realizate. Indicatori de fraudă specifici: oferta pentru anumite activități pare a fi nejustificat de scăzută; după atribuirea contractului au loc modificări sau eliminări ale cerințelor privind activitățile etc.
- 5) **Manipularea specificațiilor** – documentațiile întocmite de autoritatea contractantă corespund competențelor unui anumit ofertant (situația cea mai des întâlnită este în domeniul IT, dar și în cazul altor contracte tehnice). Indicatori de fraudă specifici: un singur ofertant sau foarte puțini ofertanți răspund la cererea de ofertă, existența unor similitudini între specificații și produsele/serviciile ofertantului, specificațiile sunt neobișnuite sau nerezonabile etc.
- 6) **Divulgarea datelor referitoare la licitații** – un ofertant favorit primește informații în legătură cu bugetele estimate, soluțiile preferate, ofertele concurente etc. Indicatori de fraudă specifici: reducerea nejustificată a termenelor legale; oferta câștigătoare are un preț foarte puțin mai scăzut decât următoarea ofertă, ofertantul câștigător comunică în privat cu personalul însărcinat cu contractarea, prin e-mail sau alte mijloace, etc.
- 7) **Manipularea ofertelor** – se realizează de către personalul autorității după depunerea ofertelor, cu scopul selectării unui contractant favorit. Indicatori de fraudă specifici: reclamații din partea

oferanților, anularea unei oferte pe motivul unei erori, un ofertant calificat este descalificat din motive suspecte etc.

8) **Fragmentarea achizițiilor** – fragmentarea unei achiziții în două sau mai multe loturi cu valori mai mici, în scopul evitării unei proceduri concurențiale. Indicatori de fraudă specifici: două sau mai multe achiziții consecutive și asemănătoare de la același contractant etc.

9) **Atribuiri nejustificate unui singur contractant** – în situația în care este repetată și suspectă, cum ar fi fragmentarea achizițiilor; redactarea unor specificații foarte restrictive. Indicatori de fraudă specifici: cererea de ofertă este transmisă unui singur furnizor; achiziții desfășurate anterior în condiții concurențiale au devenit neconcurențiale etc.

10) **Combinarea contractelor**, respectiv, perceperea acelorași costuri pentru mai multe comenzi care ar putea avea de fapt volume de activitate diferită, fapt ce generează suprafacturare. Indicatori de fraudă specifici: facturi similare pentru aceleași activități sau contracte diferite etc.

11) **Stabilirea incorectă a costurilor**, respectiv, facturarea cu intenție a unor costuri care nu sunt permise sau nu sunt rezonabile. Cel mai vulnerabil domeniu este considerat a fi cel relativ la costurile de manoperă și, prin urmare, indicatorii de fraudă se relaționează corespunzător la acest domeniu. Un indicator de fraudă potențial se referă la sumele excesive și neobișnuite percepute pentru forța de muncă; lipsa fișelor de pontaj.

12) **Manipularea prețurilor** are loc atunci când contractanții nu pun la dispoziție datele curente, complete, cu privire la costurile și prețurile din oferta financiară. Indicatori de fraudă specifici: contractantul refuză, amână sau nu furnizează documente justificative; prețuri ridicate comparative cu contracte similare; listă de prețuri sau prețuri medii la nivel de industrie;

13) **Neîndeplinirea specificațiilor contractului**, deși se declară în mod fals că au fost îndeplinite. Indicatori de fraudă specifici: absența certificatelor sau a documentelor de testare ori inspecție; calitate inferioară și număr mare de reclamații.

14) **Facturi false**, duble sau cu prețuri excesive – un contractant prezintă cu bună știință facturi false, duble sau cu prețuri excesive, acționând pe cont propriu sau în colaborare cu angajați ai

autorității contractante, în urma coruperii acestora. Indicatori de fraudă specifici: mărfurile sau serviciile nu se află în inventar sau nu pot fi localizate; nu există comenzi de achiziție sau acestea sunt suspecte; facturi multiple cu date identice; plăți în numerar și către societăți off-shore.

15) **Furnizori de servicii fictivi** – deturnarea fondurilor, de regulă către societăți fictive cu denumiri similare unor societăți reale. Indicatori de fraudă specifici: este folosită o societate off-shore; adresa sau numărul de telefon al furnizorului fictiv sunt incorecte.

16) **Substituția produsului** – înlocuirea fără știința cumpărătorului a produselor stabilite prin contract cu unele de calitate inferioară. Indicatori de fraudă specifici: ambalaje neobișnuite sau generice; certificate de conformitate semnate de persoane necalificate sau neautorizate.

Considerații cu privire la criminalitatea în achiziții publice în România

Conform cifrelor oficiale, serviciile, bunurile și lucrările publice reprezintă o pondere importantă din PIB.

În pofida acestui fapt, ofertanții în procedurile de achiziții publice nu consideră că în România regulile relative la transparență, integritate și simplificare a birocrăției funcționează eficient. Astfel, 91% dintre companii consideră că nivelul de corupție este ridicat și 64% consideră că mediul este caracterizat de nepotism și clientelism³⁸.

De asemenea, 82% dintre respondenți au considerat că mita și folosirea legăturilor reprezintă cea mai facilă modalitate de a obține accesul la contracte care au ca obiect bunuri, servicii și lucrări publice.

Într-un studiu realizat în anul 2011, preluat ca atare într-un document de lucru al Comisiei Europene în anul 2012 sunt sumarizate următoarele vulnerabilități ale sistemului de achiziții publice din România: lipsa de stabilitate și predictibilitate a cadrului legal aplicabil achizițiilor

³⁸ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_374_en.pdf

publice, pe de-o parte, corelat cu inconsistențele și necorelările dintre legislația principală, secundară și terțiară. ***Cu titlu de exemplu, menționăm faptul că O.U.G. 34/2006 a fost modificată până la data prezentului articol, de 17 ori.***

În ceea ce privește cadrul instituțional se subliniază lipsa de cooperare între instituțiile implicate în sistemul de achiziții publice, dar și nevoia de îmbunătățire a funcționalităților Sistemului Electronic de Achiziții Publice (SEAP). Se evidențiază, de asemenea, că la nivelul autorităților contractante există un personal insuficient numeric în cadrul departamentelor de achiziții publice, pe de-o parte, și insuficient pregătit, pe de altă parte.

Toate aceste vulnerabilități ale sistemului de achiziții publice, atât la nivelul cadrului legislativ, cât și la nivel instituțional, sunt de natură să potențeze riscul de corupție în domeniu.

Astfel fiind, chiar dacă la nivelul legislației secundare există, așa cum am arătat, descrise sistemele recurente de fraudare, nu regăsim în cuprinsul O.U.G. 34/2006 și nici în cuprinsul Codului Penal reglementări care să sancționeze fraudele în achiziții publice.

În practică, încadrarea fraudelor în achiziții publice s-a axat pe infracțiunile de serviciu, respectiv pe infracțiunile de abuz în serviciu (art. 248 vechiul Cod Penal, actualmente art. 297 noul Cod Penal)³⁹

De asemenea, Direcția Națională Anticorupție a încadrat fapte care priveau achizițiile publice prin raportare la forma calificată infracțiunii de abuz în serviciu, respectiv, dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial.

S-a evidențiat de către practicieni faptul că infracțiunea de abuz în serviciu ridică probleme din perspectiva laturii obiective a infracțiunii, întrucât în reținerea unui abuz în serviciu trebuie probate, fie o pagubă care să aibă legătură de cauzalitate cu încălcarea legii săvârșită de funcționar, fie o tulburare gravă adusă bunului mers al unei instituții.

³⁹ Ghid pentru practicieni în domeniul achizițiilor publice – Proiectul ”Combaterea fraudei în achizițiile publice”, finanțat cu sprijinul Comisiei Europene, p. 150

Este de menționat și faptul că în practică există controverse cu privire la modalitatea de reparare a prejudiciului, fiind exprimate opinii care au variat între obligarea inculpaților la restituirea întregii sume achitate, a diferenței de valoare sau repunerea părților în situația anterioară.

Sub aspectul laturii materiale, cel mai frecvent a fost reținută exercitarea defectuoasă a atribuțiilor de serviciu prin raportare la atribuirea unor contracte de achiziție publică, fără respectarea procedurilor stabilite de lege. În acest moment, România se află în fața unei adevărate provocări, dar și în fața unei reale oportunități.

Astfel fiind, noile Directive europene prin care se acordă statelor membre termen de implementare de doi ani, oferă oportunitatea de modificare a cadrului legislativ național, atât în privința normelor de drept substanțial, cât și în privința normelor de drept procedural. Provocarea este determinată de faptul că Directivele europene mai sus evocate în anumite situații impun obligații statelor membre, iar pe de altă parte, lasă posibilitatea acestora de a aprecia în raport de cadrul juridic național.

Vulnerabilitățile sistemului de achiziții publice în România ar trebui să fie corect identificate, evaluate, astfel încât dreptul României ca stat membru de a aprecia să fie limitat de nevoia de a asigura protecția și securitatea sistemului.

Pe de altă parte, trebuie avut în vedere o altă realitate, și anume faptul că România a înregistrat corecții financiare în *valoare de 1 miliard euro în anul 2014* în contractele de achiziție publică finanțate din fonduri europene, urmare a acțiunilor întreprinse de către **OLAF**, **DLAF**, **DNA** și de către autoritățile de management, respectiv, audit, cu atribuții în domeniul fondurilor europene.

În termeni concreți, aceasta se traduce printr-un blocaj al absorbției fondurilor europene sau, și mai grav, al rambursării acestora, situație în care plata prețului în contractele deja începute va trebui realizată din bugetul de stat, respectiv, din fondurile publice naționale. Este de remarcă faptul că cea mai mare parte a corecțiilor financiare au fost rezultatul unor nereguli de sistem, nereguli de sistem care de cele mai multe ori au avut ca și izvor cadrul legal în vigoare.

Noua lege a achizițiilor publice, din această perspectivă, în procesul de transpunere va trebui să realizeze astfel balanța între reglementările europene care urmează a fi preluate în mod obligatoriu și cele în raport de care România are dreptul de a aprecia, apreciere care, în mod necesar, va trebui să considere vulnerabilitățile, dar și soluțiile identificate de către practicieni și, nu în ultimul rând, dreptul național.

Metode de prevenire și combatere a corupției în domeniul proiectelor finanțate din fonduri europene

Cu un total de 366.9 miliarde de euro alocate pentru perioada **2014 – 2020**, fondurile structurale și de investiții reprezintă în prezent mai mult de o treime din bugetul Uniunii Europene, direcționate către investiții durabile în statele membre, în condiții de gestionare eficientă și transparentă a fondurilor de către beneficiari. Pentru acest scop, Comisia Europeană s-a angajat într-un efort continuu de combatere a fraudei, corupției și a tuturor formelor de activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene.

Sistemele de management și control dezvoltate de Statele Membre vizează prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor, respectiv sancționarea fraudelor, în utilizarea acestor fonduri, iar riscurile de afectare a reputației beneficiarilor asociați cu suspiciuni de fraudă și corupție au crescut semnificativ față de perioada anterioară la toate nivelurile.

Suma totală alocată României pentru perioada **2014 – 2020 este de 28 miliarde de euro**, din care 21 miliarde de euro sunt alocate programelor operaționale finanțate din fonduri structurale și 8 miliarde vor reveni Programului Național de Dezvoltare Rurală. Alocările financiare aferente fiecărui program sunt:

- Programul Operațional Regional (POR): 6,47 miliarde euro
- Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM): 9,07 miliarde euro
- Programul Operațional Competitivitate (POC): o Regiuni mai dezvoltate (București – Ilfov): 249 milioane euro o Regiuni mai puțin dezvoltate: 1,08 miliarde euro
- Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA): 659 milioane euro

68

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

- Programul Operațional Capital Uman (POCU): 3,44 miliarde euro
- Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT): 0,3 miliarde euro
- Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR): 8 miliarde euro

Din păcate, exercițiul financiar 2007 – 2013 a fost marcat de numeroase probleme în managementul fondurilor europene, care au dus până la suspendarea unora dintre Programele Operaționale și un volum masiv de corecții financiare aplicate beneficiarilor, care însumează, potrivit estimărilor Ministerului Fondurilor Europene, aproximativ 1 miliard de euro. Repere cantitative referitoare la fenomenul neregulilor (sanționate prin corecții financiare) și al suspiciunilor de fraudă care au marcat perioada 2007 – 2013:

Numărul total de contracte de finanțare semnate: **17.034 contracte**

- Numărul total de corecții financiare aplicate în proiectele cu finanțare din fonduri structurale: **2.977** note de constatare

- Numărul de note de constatare soluționate pe cale administrativă: **495**

- Numărul total de suspiciuni de fraudă înregistrate pentru proiectele cu finanțare din fonduri structurale: **532** de la Autoritățile de Management și **686** la sesizarea din oficiu a Departamentului pentru Lupta Antifraudă

- Numărul total de sesizări de fraudă formulate către organele de cercetare penală: **188** provenind de la Autoritățile de Management și **321** de la DLAF

Programul Operațional în cadrul căruia s-au aplicat cele mai multe note de constatare: POR – **1410**, urmat de POSDRU – **662**, POS – Mediu – **363**; POSCCE – **310**, PODCA – **229**, POAT – **3**;

- Cea mai crescută incidență de corecții financiare raportat la nr. de contracte semnate:

POS Mediu – **76%**, urmat de: PODCA – **49%**, POR – **29%**, POSDRU – **16%**, POSCCE – **5%**, POAT – **2%**;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Cea mai crescută incidență de suspiciune de fraudă: POS Mediu – 9% și PODCA – 9%, urmat de POSDRU – 5%, POR – 2%, POSCCE – 2%, POAT – 1%;
- Cea mai crescută incidență de sesizare a organelor de urmărire penală, raportat la numărul de suspiciuni de fraudă înregistrate: POSDRU – 65%, urmat de POR – 37%, POS – Mediu – 34% și PODCA – 33%

Principalele caracteristici ale cauzisticii analizate

Cazuistica privind infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, pentru care s-au emis hotărâri de condamnare definitive în perioada 2015-2018, evidențiază fraudă atât în ceea ce privește încasarea subvențiilor pentru agricultură, cât și în ceea ce privește implementarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă.

Se constată că predomină infracționalitatea în domeniul agricol. În acest domeniu, fondurile europene prejudiciate efectiv sau a căror prejudiciere era urmărită (în cazul tentativei) au fost acordate în cadrul unor finanțări provenite din Fondul SAPARD, Fondul PHARE, Fondul European de Garantare în Agricultură – sprijin pentru suprafețe cultive agricole, pășuni și creștere animale și din Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală -vizând domeniile ca: modernizarea exploatațiilor agricole, construire microîntreprinderi în domeniul rural, instalarea tinerilor fermieri, sisteme alimentare apă, dezvoltare infrastructură rurală, construcții agricole, industrializare, creșterea animalelor, susținerea agriculturii și a piețelor agricole etc., dar și acordarea unor plăți directe către fermieri, cu impact asupra creșterii competitivității sectoarelor agricol și silvic, precum și asupra calității vieții în zonele rurale.

70

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Fraude au fost constatate și în cazul finanțării pentru implementarea unor proiecte din Fondul PHARE, Fondul Social European, Fondul European de Dezvoltare Regională, în domenii precum: formare profesională, modernizarea drumurilor, lucrări de construcție/reabilitare, reabilitare și extindere sisteme de canalizare și apă, dezvoltarea/modernizarea unor unități de producție, crearea unor centre de cooperare transfrontalieră, promovarea tradițiilor, reintegrarea persoanelor private de libertate, integrarea șomerilor pe piața muncii etc.

În ceea ce privește calitatea persoanelor condamnate, cele mai multe dintre acestea au fost persoane fizice sau juridice din mediul privat, faptele fiind comise în relația public-privat, cel mai adesea prin utilizarea unor documente/declarații false pentru a demonstra fie îndeplinirea condițiilor de eligibilitate pentru obținerea de fonduri nerambursabile, fie atingerea obiectivelor proiectelor finanțate prin aceste fonduri, ori prin furnizarea unor documente justificative necesare fraudării, de către alte persoane, a achizițiilor din fonduri europene.

Persoanele cu funcții de conducere publice/de demnitate publică alese/numite (primari, viceprimari, consilieri locali, președinți de consilii județene, directori în cadrul APIA sau în alte agenții de finanțare etc.) au avut inițiativa sau au sprijinit fraudarea fondurilor europene, prin depunerea unor declarații sau documente cu informații false/inexacte pentru rambursarea cheltuielilor, solicitarea de subvenții nerambursabile în nume personal sau în numele comunității pe care o reprezentau, ori prin furnizarea unor astfel de documente unor persoane fizice, sprijinindu-le în obținerea nelegală a unor subvenții.

Persoanele cu funcții de execuție în domeniul public (funcționari în primărie, funcționari APIA etc.) au acționat, în multe dintre cazuri, din proprie inițiativă, sprijinind fraudarea fondurilor europene prin furnizarea unor documente necesare obținerii de subvenții în agricultură sau, în cazul funcționarilor cu atribuții de control și sancțiune, prin neaplicarea măsurilor legale atunci când constatau nereguli.

În legătură cu subvențiile pentru agricultură, inițiativa fraudării fondurilor provenite din bugetul Uniunii Europene a aparținut, în general, beneficiarilor subvențiilor.

Astfel, în cazurile analizate, cererile pentru acordarea fondurilor nerambursabile au fost depuse de către persoane fizice autorizate, agricultori, fermieri, administratori de firme, președinți de asociații de creștere a animalelor, dar și de persoane care au deținut calitatea de primari, viceprimari, funcționari în cadrul unor primării, etc.

În scopul obținerii sprijinului financiar în cadrul schemei de plată unică pe suprafață, titularii cererilor au acționat pentru a crea aparența de legalitate cu privire la faptul **că dețin un drept legal de folosință asupra terenurilor** pentru care au solicitat acordarea finanțării și că **îndeplinesc condițiile necesare** pentru acordarea subvențiilor.

Pentru atingerea obiectivului infracțional, persoanele condamnate definitiv au utilizat următoarele **tipare de acțiune**:

- **falsificarea contractelor de arendă ori a altor documente justificative**, necesare obținerii subvențiilor - cereri de plată, adeverințe, declarații pe proprie răspundere etc., de cele mai multe ori de către titularul cererii;

- **inducerea în eroare a funcționarilor publici pentru emiterea unor documente oficiale necesare acordării subvențiilor** (adeverințe prin care funcționarii atestau date nereale pe baza unor documente false depuse de beneficiarii subvențiilor);

- obținerea de subvenții necuvenite de către **reprezentanții unor asociații** de creștere a animalelor **prin falsificarea semnăturii membrilor**, în situația în care una dintre condițiile de acordare a subvenției era depunerea unui acord al tuturor membrilor;

- obținerea de subvenții pentru terenuri de pășunat prin **declarații false privind îndeplinirea condițiilor de eligibilitate de către cei care solicită subvenția** – solicitantul subvențiilor, de regulă consiliul local prin primar, omitea să declare că nu desfășoară propria activitate agricolă, terenul pentru care se solicita subvenția fiind utilizat de crescătorii de animale, care plăteau taxă de pășunat, situație interzisă de lege;

- **declararea folosirii unor suprafețe de teren mai mari decât în realitate, în scopul**

obținerii unor subvenții majorate – declarațiile fiind însoțite de documente justificative falsificate: planuri de detaliu în care erau inserate date nereale, tabele nominale cu arendatorii în care au fost trecute suprafețe mai mari decât cele din contract, contracte de arendă fictive etc.;

- **solicitarea subvențiilor pentru terenuri înstrăinate anterior depunerii cererii;**
- **solicitarea și încasarea subvențiilor prin persoane interpușe care îndeplinesc criteriile legale de vârstă pentru accesarea fondurilor;**

- **folosirea calității de reprezentare deținute pentru a solicita subvenții fără a îndeplini condițiile de eligibilitate** – este cazul mai ales al reprezentanților unor asociații de creștere a animalelor, care au solicitat subvenții în numele asociației fără acordul membrilor acesteia, dar și al unor primari/viceprimari, care au identificat în registrele primăriei terenuri pentru care nu erau solicitate subvenții pentru a face solicitări în nume personal fără a dubla cererea.

În multe dintre cazuri, **replicarea modelului de fraudare validat prin încasarea subvențiilor, pe o perioadă de mai mulți ani, a condus la înregistrarea unor prejudicii substanțiale**, în acest caz infracțiunile având forma continuată.

Au existat situații în care cei interesați de obținerea nelegală a fondurilor europene nerambursabile **au fost sprijiniți în demersul lor infracțional de către persoane ce au ocupat funcții în administrația publică locală (primari, secretar primărie etc.), dar și de către funcționari din cadrul A.P.I.A.**

Sprijinul reprezentanților autorităților a constat în **folosirea resurselor instituționale și a atributelor funcției** pentru:

- realizarea și/sau furnizarea unor documente justificative;
- încheierea unor contracte fictive de concesiune, de arendare sau de închiriere;
- modificarea, în sistemul informatic, a suprafețelor declarate prin cererea de plată, astfel încât suprafața să coincidă cu cea determinată;
- primirea unor cereri de plată în condițiile în care se cunoștea faptul că solicitantul nu îndeplinește condițiile legale;

- blocarea procedurii de verificare a documentelor depuse pentru acordarea de subvenții, prin utilizarea nelegală a bazei de date specifice Sistemului Integrat de Administrare și Control;
- identificarea unor terenuri pentru care nu au fost solicitate subvenții, inclusiv prin accesarea bazei de date IACS de către angajați ai APIA.

Al doilea domeniu în care se manifestă fraudă asupra fondurilor Uniunii Europene se referă la **obținerea și implementarea unor proiecte finanțate din fonduri nerambursabile**, proiecte ce au fost dezvoltate în domenii precum: instalarea tinerilor fermieri, construirea /modernizarea/reabilitarea/ extinderea unor ferme, fabrici, unități turistice, stații de epurare a apelor uzate, centre de afaceri, educarea și formarea profesională etc.

Beneficiarii proiectelor, în majoritatea lor reprezentanți ai mediului privat, dar și funcționari publici sau cadre didactice, au fost sprijiniți, în unele cazuri, de alte persoane private, administratori ai unor societăți comerciale, care le-au pus la dispoziție documente false, dar și de funcționari din interiorul organismelor responsabile cu monitorizarea implementării proiectelor, prin întocmirea de rapoarte favorabile, care au permis acordarea plăților necuvenite.

Mecanismele folosite în această situație pot fi grupate în **două categorii**:

1. Mecanisme utilizate pentru **crearea aparenței îndeplinirii condițiilor de eligibilitate**, în etapa depunerii cererii de finanțare:

falsificarea unor documente pentru a crea aparența îndeplinirii condițiilor de eligibilitate: certificat de atestare fiscală, acord de parteneriat, raport de activitate bancară, extras de cont bancar, scrisoare de garanție bancară, extras carte funciară, formular de mișcare a animalelor etc.;

asumarea unor **declarații pe proprie răspundere în care este atestată, în mod nereal, îndeplinirea condițiilor de eligibilitate**: îndeplinirea condițiilor administrative de către firma care solicită finanțarea (număr de angajați, mijloace tehnice etc.) sau inexistența unor obligații fiscale către bugetul de stat;

divizarea proiectului în mod artificial și depunerea mai multor cereri de finanțare, pentru a beneficia de fonduri nerambursabile în valoare mai mare decât plafonul legal;

falsificarea unor documente necesare pentru a obține un punctaj suplimentar în procesul de selecție a proiectelor (adeverințe privind aderarea aplicantului la o structură asociativă), în cazul solicitărilor de finanțare din fonduri pentru instalarea tinerilor fermieri.

2. mecanisme utilizate pentru **fraudarea procedurilor de achiziție** derulate în implementarea proiectului finanțat:

simularea derulării procedurii de atribuire a contractelor de către beneficiarul proiectului finanțat, pentru a oferi contractul unei anumite firme, precum și **disimularea conflictului de interese** existent în legătură cu acea firmă. Prin interpunerea acestor societăți comerciale controlabile în circuitul financiar, **erau create premisele pentru creșterea artificială a prețurilor de achiziție în cadrul proiectului** și obținerea unor sume nejustificate din fondurile europene.

câștigarea licitației prin depunerea unor contraoferte întocmite în fals;

falsificarea documentelor sau declarații nereale date de către reprezentanții societăților comerciale, **pentru a demonstra îndeplinirea cerințelor de calificare și selecție** în cadrul procedurilor de atribuire a contractelor;

decontarea unor false achiziții urmare a depunerii de documente justificative care conțineau date nereale;

simularea derulării unor activități prevăzute în proiect și decontarea lor pe baza unor documente false;

falsificarea unor documente în scopul de a masca nerespectarea obligațiilor contractuale;

recepția și plata unor lucrări neexecutate sau executate necorespunzător;

subcontractarea în totalitate a lucrărilor către o altă firmă după câștigarea contractului;

schimbarea destinației fondurilor europene.

În etapa implementării proiectului finanțat, neregulile constatate au vizat, în multe cazuri, creșterea artificială a prețurilor de către beneficiar, prin depunerea spre rambursare a unor documente falsificate - facturi, situații de lucrări, procese verbale de recepție etc.

A doua categorie de nereguli, foarte des întâlnite, se referă la contractarea activităților necesare atingerii obiectivelor prevăzute în proiect. Procedura de selecție organizată de firma beneficiară a finanțării este simulată, fiind favorizate anumite firme care, în mod normal nu ar fi în poziția de a câștiga contractul.

Acordarea ”cu dedicație” a contractului poate fi motivată de faptul că beneficiarul controlează sau chiar deține firma respectivă, ori ea este deținută de persoane apropiate beneficiarului.

Favorizarea unei anumite firme este legată, adesea, de subcontractări ulterioare. Cel care obține nelegal contractul acționează ca un intermediar între contractor și firmele furnizoare din piață, în scopul de a mări, artificial, prețul produselor/serviciilor achiziționate.

O altă situație întâlnită este cea în care firmele care primesc contractele au rolul de a furniza facturi falsificate pentru produse/servicii/lucrări inexistente, facturi ce vor fi folosite de beneficiar în solicitarea de rambursare.

Mecanisme de fraudare a fondurilor provenind din bugetul uniunii europene

Așa cum am menționat anterior, cazuistica analizată evidențiază fraudarea intereselor financiare ale UE atât în implementarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă, cât și în încasarea subvențiilor pentru agricultură.

În multe cazuri, titularii cererilor de finanțare au indus în eroare reprezentanții autorităților cu competențe în domeniul gestionării fondurilor nerambursabile, utilizând documente false susținute prin declarații neconforme cu realitatea, asumându-și, astfel, sancțiunea legii penale.

Totodată, au existat și situații în care, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu și exploatarea resurselor instituționale, funcționarii publici au inițiat sau sprijinit acțiuni ilicite prin care au fost fraudate fondurile UE.

Modurile de operare folosite în săvârșirea infracțiunilor diferă în funcție de modalitatea de accesare a fondurilor, respectiv implementarea proiectelor sau accesarea subvențiilor pentru agricultură și evidențiază mecanisme diverse, după cum urmează:

Pentru obținerea de SUBVENȚII:

În scopul obținerii sprijinului financiar în cadrul schemei de plată unică pe suprafață, titularii cererilor au acționat pentru a crea aparența de legalitate cu privire la faptul că **dețin un drept legal de folosință asupra terenurilor** pentru care au solicitat acordarea finanțării și că **îndeplinesc condițiile necesare** pentru a beneficia de acordarea subvențiilor.

În multe dintre cazuri, așa cum am arătat anterior, **replicarea modelului de fraudare validat** pe o perioadă de mai mulți ani a condus la înregistrarea unor prejudicii substanțiale. Cei interesați de obținerea nelegală a fondurilor europene nerambursabile au fost sprijiniți în demersul lor infracțional de către persoane ce au ocupat funcții în administrația publică locală (primari, secretar primărie etc.), dar și de către funcționari din cadrul A.P.I.A.

Pentru a crea aparența de legalitate cu privire la faptul că **dețin un drept legal de folosință** asupra terenurilor pentru care au solicitat acordarea subvențiilor, titularii cererilor au folosit diverse metode și mecanisme prin care au denaturat realitatea obiectivă.

□ Cazuistica analizată relevă faptul că **falsificarea contractelor de arendă** a fost printre cele mai utilizate metode prin care au fost obținute subvenții necuvenite. De cele mai multe ori, titularul cererii era și persoana care falsifica înscrisurile pe care le folosea ulterior pentru susținerea declarației false depuse la autoritatea competentă.

Au fost identificate următoarele modalități de falsificare:

➤ **contrafacerea semnăturii arendatorului prin imitarea semnăturii reale.**

Ex. Contractele de arendă au fost întocmite în fals prin contrafacerea semnăturii, inculpatul imitând semnătura reală a posesorilor terenurilor și semnând în locul acestora pe contractile de arendare la rubrica arendator (în unele cazuri, cei care erau prevăzuți ca semnatori în aceste contracte erau persoane decedate). Contractele astfel falsificate au fost înregistrate de către inculpat la primărie și ulterior depuse la APIA. În realitate inculpatul nu a deținut și nu a utilizat suprafețele de teren.

➤ **folosirea datelor obținute în calitate de mandatar**

Ex. Inculpatul obține informații despre terenuri și proprietarul acestora, fiind împuternicit să le cumpere în numele lui. Ulterior, folosește aceste informații pentru falsificarea unor contracte de arendă în scopul obținerii de subvenții pentru sine

➤ **încheierea contractelor de arendă între titularul cererii și membrii familiei sale, fără ca aceștia din urmă să aibă vreun drept legal asupra terenului arendat.**

Ex. Titularul cererii identifică prin diverse mijloace terenuri neexploatate de către proprietarii de drept și, fără cunoștința acestora, falsifică contracte de arendare prin care membrii propriei familii își atribuie

fraudulos calitatea de proprietari. Ulterior, contractile și adeverințele de atestare a arendei emise de primărie în baza acestor contracte sunt folosite la APIA pentru obținerea subvențiilor.

➤ **confecționarea de ștampile cu semnătura olografă a arendașilor și aplicarea acestora pe contractele de arendare falsificate**

Ex. Pentru a nu exista diferențe între semnătura olografă ce trebuia executată pe mai multe contracte de arendare falsificate (fără cunoștința arendatorilor), beneficiarul subvențiilor confecționează și aplică pe contracte ștampile cu impresiunea semnăturii olografe a arendașilor.

➤ **Falsificarea olografă a semnăturii membrilor asociației în documentația depusă pentru solicitarea de subvenții**

Ex. Întrucât posibilitatea acordării subvențiilor era condiționată de acordul tuturor membrilor asociației, beneficiarul subvențiilor, în calitate de reprezentant al asociației crescătorilor de animale, a depus documentul intitulat „Acord”, falsificat prin contrafacerea semnăturii unora dintre membrii înscrși în acel tabel. Subvențiile au fost acordate, timp de 4 ani consecutiv, pe baza unor documente astfel falsificate.

➤ **Depunerea de declarații false privind îndeplinirea condițiilor de eligibilitate de către cei care solicită subvenția**

Ex. În cererea de plată pentru scheme de sprijin pe suprafață formulată de primar, ca reprezentant legal al consiliului local, pentru obținerea de subvenții aferente imasului comunal, acesta prezintă declarații incomplete cu privire la modul de folosință a acestor terenuri aparținând comunei, mai exact omite să precizeze că solicitantul subvențiilor (consiliul local) nu desfășoară propria activitate agricolă, iar suprafețele de pășune declarate sunt utilizate de crescătorii de animale contra cost prin plata taxei de pășunat. Astfel sunt încălcate condițiile de eligibilitate în vigoare la acea dată pentru acordarea

79

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

de subvenții consiliilor locale.

➤ **Declararea folosirii unor suprafețe de teren mai mari decât în realitate, în scopul obținerii unor subvenții majorate**

Ex. Inculpatul, viceprimar al unei comune, a formulat declarații nereale referitoare la suprafața agricolă totală deținută în exploatare, pentru care a solicitat și obținut sprijin financiar. Totodată, pentru a-și susține cererea de suprafață, beneficiarul subvențiilor a falsificat documentația depusă, inserând date nereale în cuprinsul planurilor de detaliu.

Ex. Inculpatul declară în fals, în formularul cererii de plată și în declarația de suprafață pentru care a solicitat sprijin financiar, suprafețe de teren mai mari decât cele deținute efectiv în arendă. Își susține declarațiile prin atașarea unor tabele nominale cu arendatorii în care sunt înscrise suprafețe nereale, majorate față de cele trecute în contractul de arendă.

Ex. Suprafața declarată pentru care au fost solicitate subvenții este majorată fictiv prin încheierea, în fals, a unui contract de arendă cu primăria. Contractul a fost încheiat cu complicitatea primarului și se referă la un teren care nu era în realitate în proprietatea primăriei – singurul scop în care a fost încheiat contractul a fost acela de a majora fraudulos suprafața declarată.

➤ **Solicitarea subvențiilor pentru terenuri înstrăinate anterior depunerii cererii**

Ex. Titularul cererii a solicitat primăriei înscrierea sa în Registrul agricol ca utilizator al unor terenuri pe care ruda sa le înstrăinase anterior unui terț. Deși cunoștea că ruda sa nu mai avea niciun drept legal asupra terenurilor și nici nu obținuse acordul noilor proprietari pentru a le utiliza, utilizând documentele obținute în mod fraudulos, aceasta a solicitat subvenții pentru respectivele terenuri.

➤ **Solicitarea și încasarea subvențiilor prin persoane interpuse care îndeplinesc criteriile legale de vârstă pentru accesarea fondurilor**

Ex. Întrucât beneficiarul real al subvențiilor nu mai îndeplinea condițiile legale cu privire la vârsta până la care putea accesa fonduri, acesta falsifică contracte de arendare și formulează cereri succesive pe numele fiicei sale și ale unei cunoștințe, ambii având profesii fără nicio legătură cu domeniul agricol.

➤ **Folosirea abuzivă a calității de reprezentare pentru solicitarea de subvenții**

Ex. Președintele asociației de creștere a animalelor accesează subvenții agricole pe baza unor documente depuse de în numele membrilor acesteia, falsificând semnăturile unora dintre ei. Funcționarii APIA nu puteau verifica la momentul acordării subvenției dacă acordul exprimat de membri prin semnătura dată era real.

Ex. Viceprimarul unei comune se folosește de calitatea deținută pentru a identifica terenuri nelucrate din perimetrul localității, pentru care putea solicita subvenții fără a dubla cererea.

Replicarea modelului de fraudare validat prin încasarea subvenției

În majoritatea cazurilor, după ce încasează subvențiile aferente primei cereri de solicitare a fondurilor, **beneficiarii acestora folosesc aceleași metode și reușesc să încaseze subvenții mai mulți ani la rând**, până când sunt identificați de autoritățile statului cu competențe în domeniu. De aceea, prejudiciile înregistrate în aceste cazuri sunt, adesea, substanțiale.

Modalități de sprijin/inițiativă din partea funcționarilor publici cu responsabilități în domeniu

Folosirea atributelor funcției de către angajatul APIA și exploatarea resurselor instituționale pentru obținerea de subvenții nelegale de către rudele/cunoscuții acestuia:

- + acceptarea cererilor de subvenție care conțineau date despre care funcționarul avea cunoștință că sunt nereale;
- + accesarea bazei de date IACS pentru identificarea unor terenuri pentru care nu au fost solicitate subvenții, în scopul utilizării coordonatelor în documentația depusă pentru solicitarea de subvenții;
- + blocarea procesului de supraverificare a cererilor depuse de cunoscuți.

*Ex. Angajatul APIA primește solicitarea de subvenție din partea unei rude și o aprobă, deși știa că informațiile declarate de aceasta nu sunt reale (declarații în fals privind suprafața de teren deținută în cererea unică de plată pe suprafață). Totodată, o sprijină în completarea declarației de suprafață, prin identificarea unor blocuri fizice și parcele pentru care nu fuseseră solicitate încă subvenții. Pentru a masca neregulile și cunoscând procedura de verificare a documentelor și informațiilor pentru acordarea de subvenții, angajatul APIA **blochează procesul de supraverificare** prin neîntocmirea proceselor verbale pentru cel de-al doilea control al solicitării – formularul D1 – evitând, astfel, ca un alt funcționar să verifice dacă datele introduse de el în baza de date IACS corespund realității.*

Ex. Funcționarul care avea ca atribuții verificarea și certificarea îndeplinirii cerințelor legale pentru cererile de subvenții accesează și identifică în baza de date a autorității publice suprafețele de teren pentru care nu au fost formulate astfel de cereri.

Informațiile sunt folosite pentru a solicita subvenții pentru aceste terenuri în numele cunoștinței funcționarului.

Sprijin din partea primarului/reprezentanților primăriei pentru majorarea sumelor solicitate ca subvenții:

- avizarea documentului justificativ Tabel cu arendatorii, care conținea suprafețe mai mari decât cele utilizate în realitate;
- încheierea în fals de contracte de arendă cu primăria pentru terenuri care nu erau în realitate în proprietatea primăriei și solicitarea de subvenții pe baza acestui document justificativ.

Întărirea aparenței de legalitate prin declarații false susținute de persoane investite cu autoritate publică pentru susținerea titularului cererii de sprijin financiar

Ex. Inculpatul, pentru a justifica dreptul de folosință asupra terenului pentru care solicita subvenția, a solicitat sprijinul viceprimarului. Sprijinul s-a concretizat în declarația pe proprie răspundere dată de acesta, în fals, în fața funcționarilor APIA, prin care susținea că primăria a transmis fermierului dreptul de folosință asupra pășunii comunei, deși nu exista o hotărâre a consiliului local în acest sens și nici nu era încheiat vreun contract de arendă cu inculpatul.

Inițierea asocierii infraționale în scopul fraudării fondurilor pe care le administra în calitate de autoritate decidentă

Au existat situații în care funcționarii cu putere de decizie a avut inițiativa asocierii infraționale în scopul fraudării fondurilor pe care le gestionau. Aceștia s-au folosit de funcția deținută, coordonând activitățile infraționale care au avut ca rezultat fraudarea sumelor acordate drept subvenții pentru întreținerea pajiștilor comunale.

În mecanism au fost implicați atât reprezentanți ai unor societăți comerciale, cât și primari. Frauda s-a realizat prin atribuirea și plata unor contracte fictive către firmele privilegiate, de către primarii atrași în asocierea infrațională. Banii erau plătiți firmelor imediat ce erau virăți cu

83

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

prioritate, la ordinul funcționarului public cu putere de decizie, de către instituția gestionară a fondurilor în conturile primăriilor. Ulterior erau întocmite, antedatat, documentele de atribuire a contractelor, concomitent cu cele de recepție a lucrărilor, fiind mimată executarea acestora.

O parte semnificativă din banii primiți de firme prin plata acestor contracte fictive se întorceau la funcționarul cu putere de decizie și la primarii care încheiaseră contractele.

În contextul solicitărilor de finanțare din fonduri pentru instalarea tinerilor fermieri:

Asumarea unor declarații pe proprie răspundere în care este atestată, în mod nereal, îndeplinirea condițiilor de eligibilitate:

- faptul că solicitantul este membru al unei familii de fermieri și a lucrat cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu, peste 50% din timpul său de lucru, în cadrul fermei,
- declarații ale fermierului, prin care acesta atesta, în mod nereal, că solicitantul a lucrat în cadrul fermei.

Ex. Prin intermediul tatălui său, care deținea în fapt terenul și albinele pentru care se solicita finanțarea, dar depășise vârsta maximă pentru a fi eligibil, pseudo-fermierul apelează la angajata Camerei Agricole Județene, care le indică o familie de fermieri și întocmește înscrisuri false referitoare la îndeplinirea acestei condiții, respectiv: declarația pe proprie răspundere, prin care solicitantul susținea, în mod nereal, că este membru al unei familii de fermieri, că a lucrat cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu, în cadrul acelei ferme; declarația pe proprie răspundere a fermierului respectiv, prin care acesta atesta, în mod nereal, că solicitantul subvenției a lucrat în cadrul fermei pe care o administra.

Au existat situații când identificarea familiei de fermieri și întocmirea înscrisurilor false au fost realizate de reprezentanți ai unor firme care se ocupau cu consultanța pentru scrierea de

proiecte finanțate și care au dezvoltat un tipar infracțional, furnizând documente mai multor persoane doritoare să solicite astfel de fonduri (1 persoană – 4 condamnări pentru fapte similare).

Inculpatul, în calitate de administrator al societății care asigură consultanță pentru depunerea de proiecte privind fondurile europene, a luat legătura cu alți 5 inculpați care doreau să acceseze astfel de fonduri prin Măsura 112 (instalarea tinerilor fermieri).

Discuțiile s-au axat pe întocmirea documentației necesare cererii de finanțare, inclusiv în ceea ce privește îndeplinirea condițiilor minime de eligibilitate a proiectului printre care și aceea ca inculpații să fie membri ai unei familii de fermier și să fi lucrat mai mult de 50% din timpul lor de lucru în cadrul unei ferme (nu neapărat în ferma familiei), cu cel puțin 12 luni înaintea instalării lor pe cont propriu la conducerea unei exploatații agricole.

Întrucât niciunul dintre inculpați nu îndeplinea condițiile de mai sus, cu consecința respingerii în mod automat a cererii de finanțare, reprezentantul firmei de consultanță s-a oferit să îi ajute, prin identificarea unei persoane conducătoare a unei familii de fermier și obținerea informațiilor și declarațiilor necesare.

Concret, inculpatul a întreprins următoarele activități:

- s-a preocupat pentru identificarea persoanei care i-a asigurat suportul documentar (date personale) și material (în privința ștampilei și semnăturii) pentru falsificarea declarațiilor din partea fermierilor;*
- s-a ocupat de tehnoredactarea declarațiilor false ale aplicanților.*

În alte cazuri, documentația era realizată, în fals, de părinți în numele copiilor care îndeplineau condiția de vârstă pentru a solicita finanțarea sau chiar de angajați ai unor instituții.

Falsificarea documentelor necesare pentru a demonstra îndeplinirea condițiilor de eligibilitate de către cel care solicita finanțarea:

- **formulare de mișcare a animalelor**, documente eliberate de medici veterinari, atestând în mod nereal transferul animalelor în exploatarea persoanei care voia să beneficieze de finanțare.

Ex. Medicul veterinar opera mișcările de animale în SNIA (Sistemul Național de Identificare și Înregistrare a Animalelor), elibera în fals formularele de mișcare a acestora, după care elibera documentul pentru a adevăra că persoana care dorea finanțarea este în evidențe cu acele animale. Documentele falsificate (formularele de mișcare și adeverința) au fost folosite la dosarul cererii de finanțare, în vederea obținerii de fonduri nerambursabile.

*După verificările la fața locului din partea reprezentanților APIA și APDRP – verificări care stăteau la baza aprobării decontării sumelor solicitate de titularul cererilor de finanțare - medicul veterinar întocmea, în fals, documente prin care atesta **transferul invers de animale din gospodăria solicitantului finanțării către gospodăria de care aparținuseră inițial animalele.***

- **diplome de calificare** – condițiile de eligibilitate cereau ca solicitanții să obțină, în maximum 36 de luni de la primirea ajutorului, un certificat de calificare sau un certificat de absolvire a unui curs de formare de minim 150 de ore în domeniul agricol.

În acest context, persoanele interesate au apelat la terțe persoane, care le-au procurat documente care atestau, în fals, absolvirea cursurilor.

Ex. Inculpatul a depus la dosarul prin care a solicitat fonduri nerambursabile în cadrul Măsurii 112 - „Instalarea tinerilor fermieri” mai multe acte și declarații false și inexacte, reușind în acest mod, să determine declararea ca eligibil a proiectului său în valoare de 40.000 de euro. Printre documentele depuse se afla și o diplomă de la ȘCOALA DE AFACERI, care atesta absolvirea acesteia de către inculpat după ce acesta ar fi urmat cursul de calificare de „Lucrător în domeniul creșterii plantelor”. Instituția nu funcționa în mod real ca o instituție de învățământ care să aibă

86

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

ca scop pregătirea unor persoane pentru a fi fermieri, ci mai degrabă ca o „fabrică” de diplome, venind în întâmpinarea nevoii potențialilor beneficiari ai fondurilor europene nerambursabile din FEADR de a face dovada calificării lor.

Falsificarea unor documente necesare pentru a obține un punctaj suplimentar în procesul de selecție a proiectelor:

- adeverințe privind aderarea aplicantului la o structură asociativă (grupuri de producători, societăți agricole etc.)

ex. Solicitantul finanțării, beneficiind de ajutorul reprezentantului unei firme de consultanță pentru scrierea de proiecte, a depus mai multe documente conținând date false și inexacte la dosarul prin care a solicitat Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (fostă A.P.D.R.P.) fonduri nerambursabile în cadrul Măsurii 112 - „Instalarea tinerilor fermieri”.

La dosarul de finanțare s-a inclus, de către consultant, și adeverința emisă de către o cooperativă agricolă, potrivit căreia solicitantul finanțării ar fi aderat la aceasta. Din probele administrate în cauză a reieșit că aderarea la această cooperativă a fost una pur formală, că inculpatul nu a făcut vreo cerere în acest sens și că adeverințele se obțineau în virtutea unor relații personale ale consultantilor sau ale celor interesați cu persoane din conducerea organizației asociative. De altfel, respectiva cooperativă agricolă nu a desfășurat niciun fel de activitate, cu excepția aceleia de eliberare de adeverințe unor așa ziși „membri nou înscriși”, admiși în forma asociativă, pur formal, în urma unor adunări generale „fantomă”, fiind întocmite numai documente care să confere un fals aspect de legalitate deciziilor.

Pentru solicitarea finanțării prin alte tipuri de fonduri nerambursabile:

Asumarea unor declarații pe proprie răspundere în care este atestată, în mod nereal, îndeplinirea condițiilor de eligibilitate:

- **îndeplinirea condițiilor administrative** (număr de angajați, mijloace tehnice etc.) **de către firma care solicita finanțarea;**

- **inexistența unor obligații fiscale către bugetul de stat. Falsificarea documentelor necesare pentru a demonstra îndeplinirea condițiilor de eligibilitate de către cel care solicita finanțarea:**

- **raport de activitate bancară contrafăcut** pentru a acoperi lipsa fondurilor obligatorii pentru cofinanțarea proiectului

Ex. La inițiativa reprezentantului firmei de consultanță, titularii cererii de finanțare solicită acordarea unor sume mai mari decât banii pe care îi puteau cofinanța. Pentru a acoperi diferența de bani, aceștia primesc de la consultant rapoarte de activitate bancară contrafăcute, care atestau în fals că în conturile firmelor se află sumele necesare cofinanțării proiectelor depuse, iar documentele sunt depuse la autoritatea contractantă.

- **extras de cont bancar**

Ex. În perioada 2011 - 2014, inculpații, reprezentanți ai unor societăți comerciale, au urmărit obținerea de finanțare comunitară nerambursabilă prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Întrucât, potrivit PNDR și Ghidului solicitantului, beneficiarii proiectelor sunt obligați să asigure cofinanțarea, cei doi oameni de afaceri au depus extrase de cont emise de unități bancare din care rezultă că au împrumutat cele patru societăți (fiecare om de afaceri pentru societățile controlate de el) cu sumele corespunzătoare. În realitate, aceeași sumă de bani a fost depusă

88

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

consecutiv în numele fiecărei societăți comerciale, la două unități bancare, suma staționând în acel cont doar până la primirea extrasului de cont necesar dovedirii disponibilului, după care era retrasă și virată în numele altei societăți.

- scrisoare de garanție bancară

Ex. În situația în care, potrivit contractului de finanțare încheiat cu autoritatea contractantă, beneficiarul putea solicita plata în avans, la data depunerii cererii de finanțare (sau până la data depunerii primului dosar al cererii de plată), a unei sume care nu depășea 20% din valoarea nerambursabilă maximă prevăzută, acesta era obligat să depună și o garanție financiară care să acopere suma solicitată în avans, în procent de 110%, eliberată de o instituție financiar bancară sau nebanară.

Astfel, pentru a obține în mod nelegal avansul, beneficiarul contractului a obținut și a depus înscrisuri falsificate prin contrafacere, reprezentând scrisori de garanție bancară, dar și adrese ale băncii prin care se confirma autenticitatea scrisorii de garanție bancară, în scopul de a crea autorității contractante convingerea că respectiva scrisoare de garanție bancară este valabilă și, astfel, să autorizeze la plată avansul.

Au existat situații când scrisorile de garanție bancară au fost puse la dispoziția celor care doreau să depună proiecte spre finanțare de către persoane care se ”specializaseră” în procurarea acestui tip de documente, pe care le ofereau contra cost firmelor.

Ex. În cursul anilor 2011 și 2012, inculpatul, în calitate de administrator al unei societăți comerciale și de responsabil legal al unui proiect finanțat din fonduri europene (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală), a depus la Centrul Regional de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit trei înscrisuri false (scrisoare de garanție bancară, două acte adiționale la scrisoarea de garanție). Înscrisurile folosite au fost falsificate de o persoană fără calitate în cadrul

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

proiectului, angajată la acel moment al unei firme de consultanță ce avea ca obiect de activitate întocmirea documentației pentru accesarea fondurilor europene nerambursabile, care – în cunoștință de cauză, contra cost, prin folosirea de tehnici computerizate – a falsificat „Scrisoarea de garanție de restituire a avansului acordat pentru proiecte finanțate în cadrul F.N.D.R.”, respectiv actele adiționale scrisoarea de garanție de restituire a avansului acordat pentru proiecte finanțate în cadrul F.N.D.R.

Aceeași persoană a fost condamnată definitiv pentru fapte similare în alte 2 dosare.

- certificat de atestare fiscală

O condiție imperativă în etapa de verificare a eligibilității solicitantului era depunerea, în original, a documentului din care să rezulte achitarea la zi de către contribuabil a taxelor datorate bugetului de stat. În acest context, în multe dintre cazurile analizate, documentul falsificat a fost certificatul de atestare fiscală, solicitanții finanțării intenționând să demonstreze **lipsa datoriilor la bugetul de stat**.

Inculpata a depus, în numele asociației unde era vicepreședinte, patru cereri de finanțare, în cadrul cererii de propunere de proiecte lansată de AM POS DRU. Cererile au fost aprobate, cu condiția depunerii documentelor care să dovedească plata la zi a obligațiilor către stat.

Cunoscând faptul că asociația avea datorii către bugetul de stat, inculpata a întreprins o serie de acțiuni pentru a falsifica certificatele de atestare fiscală emise de Administrația Financiară și pentru a crea, astfel, aparența îndeplinirii condițiilor de eligibilitate pentru obținerea finanțării proiectelor.

Astfel, a fost depusă o cerere prin care se solicita eliberarea a 4 exemplare originale ale certificatului de atestare fiscală. Cererea este, în fapt, un formular tipizat ale cărei rubrici sunt completate olograf de către solicitant.

Dând curs cererii, Administrația Financiară a emis certificatele de atestare fiscală originale, în care se specifică faptul că asociația figurează, în ultimele 12 luni, cu datorii în sumă

90

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

de 18.485 lei. În consecință, aceasta nu se califică să primească finanțare din fonduri externe nerambursabile.

Anterior, inculpata, prin intermediul unei colaboratoare, a făcut o solicitare similară de eliberare, de către aceeași administrație fiscală, a unui certificat de atestare fiscală, în numele unei alte asociații, despre care cunoștea faptul că nu avea datorii.

Aflată în posesia certificatelor, inculpata a alterat conținutul acestora. Folosind drept „matrice” certificatul de atestare fiscală pe care îl obținuse pe seama contribuabilului fără datorii, a scanat acest document, l-a transpus în format word și apoi l-a modificat, înserând în cuprins datele asociației pentru care depusese proiectele și care avea datorii. Apoi inculpata a aplicat, pe verso-ul exemplarelor tipărite, ștampile care, aparent, aparțineau Administrației Financiare, a semnat - în fals – pentru directorul instituției, precum și pentru funcționarul care a întocmit lucrarea. asociației la bugetul de stat, în scopul de a putea accesa fonduri europene nerambursabile în programe POS DRU.

În acest mod, inculpata a creat condițiile pentru ca AM POS DRU să semneze contractul de finanțare și să îi plătească suma de 5.284.917,00 lei pentru fiecare dintre proiecte, lucru care s-a și petrecut, în conturile asociației intrând suma totală de 21.139.668 lei.

- acord de parteneriat

Ex. Inculpatul, în calitate de președinte al consiliului director al unei asociații culturale, pentru a face dovada îndeplinirii criteriilor de eligibilitate, în scopul obținerii de fonduri nerambursabile, a depus la Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), acordurile de parteneriat aferente partenerilor externi, care au fost falsificate prin reproducerea semnăturilor persoanelor abilitate să semneze documentele în cauză.

Ex. Inculpatul, în calitate de reprezentant al unei societăți comerciale, a depus un proiect ce viza extinderea și modernizarea unei unități turistice, spre a fi finanțat în cadrul Programului Operațional Regional. Autoritatea de Management a respins acordarea finanțării pe considerentul că, la data depunerii cererii, imobilul menționat pentru realizarea investiției era ipotecat.

- Extras carte funciară

În acest context, inculpatul a depus mai multe înregistrări inexacte (adresa O.C.P.I., copie extras de carte funciară, copie cerere pentru eliberarea extrasului de carte funciară) care atestau, în mod eronat, că, la data formulării cererii de finanțare, imobilul nu mai era afectat de nicio ipotecă, urmare a depunerii acestor documente, finanțarea fiind acordată.

În demersul său, inculpatul a fost ajutat de un angajat al Biroului de Carte Funciară, care a eliberat un certificat de carte funciară antedatat și fals, în care a consemnat în mod eronat că ipoteca a fost radiată și a transmis aceleași date greșite Oficiului de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Divizarea proiectului în mod artificial și depunerea mai multor cereri de finanțare

Ex. În perioada 2011 - 2014, inculpații, reprezentanți ai unor societăți comerciale, au urmărit obținerea de finanțare comunitară nerambursabilă prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). Pentru a beneficia de fonduri nerambursabile în valoare mai mare decât plafonul legal, cei doi oameni de afaceri au folosit societățile comerciale pe care le controlau (aveau calitatea de administrator și reprezentant, iar asociați erau diverse persoane interpușe, membri ai familiilor celor doi). Folosindu-se de aceste societăți, fiecare dintre cei doi au divizat artificial proiectele lor de afaceri și au formulat câte o cerere de finanțare în numele fiecărei societăți, pentru a se situa, formal, sub plafonul impus de PNDR.

Ulterior, pentru a stabili bugete estimative pentru cele patru societăți, inculpații au folosit o serie de oferte falsificate, provenite de la aceiași producători/furnizori. În aceste oferte prețurile au fost stabilite în așa fel încât valoarea totală a cheltuielilor eligibile astfel rezultată să se situeze cât mai aproape de limita maximă și să permită o valoare cât mai mare a fondurilor nerambursabile accesate.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul Penal al României, cu modificările și completările ulterioare;
2. Codul de Procedură Penală, cu modificările și completările ulterioare;
3. Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare;
4. Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;
5. Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;
6. OUG nr. 43/2002, privind Direcția Națională Anticorupție, cu modificările și completările ulterioare;
7. OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare;
8. OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ
9. Legea nr. 215 din 23 aprilie 2001 a administrației publice locale, cu modificările și completările ulterioare;
10. HG nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență

0

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

- instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public;
11. Legea nr. 251/2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției
 12. Raport de monitorizare (M4) a implementării *Strategiei Naționale Anticorupție 2016 – 2020 la nivelul administrației publice locale în anul 2019*
 13. Dezvoltării și Administrației, prin Direcția Integritate, Bună Guvernare și Politici Publice, 2020; 2. Hotărârea Guvernului României nr. 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public;
 14. Publicațiile campaniei „Nu da șpagă!“, Fundația Concept, Transparency International Romania, Oops Media, Teatrul pentru Copii și Tineret – Ariel, Asociația Editorilor de Presă Online, Asociația de Comunicații prin Cablu, proiect finanțat prin Phare, 2004
 15. OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora cu modificările și completările ulterioare;
 16. OUG nr. 47/2014 pentru modificarea și completarea OUG nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora
 17. HG nr. 875/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a OUG nr. 66/2011 cu modificările și completările ulterioare
 18. HG nr. 261/2012 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor OUG nr. 66/2011
 19. Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

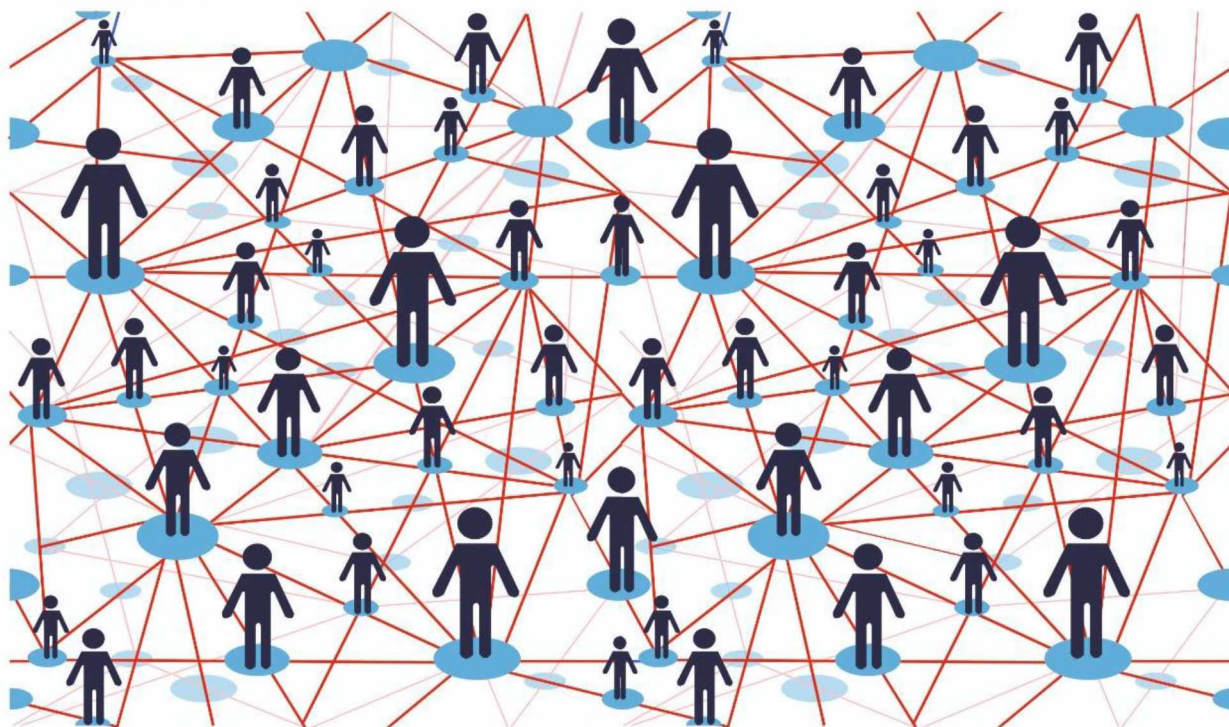
UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

Titlul proiectului: "Creșterea transparenței, eticii și integrității
la nivelul Municipiului Dorohoi"

Codul proiectului: MySMIS 152231

Denumirea beneficiarului: UAT Municipiul Dorohoi

Data publicării (lună și an): Aprilie 2022

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material distribuit gratuit

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!*

